

אתנתא

בשבע 1060 | י"ד אלול תשפ"ג, 31.08.23

מחקרים מוכיחים
שהפרדה מגדרית
טובה לתלמידים ואפילו
משפרת את בריאותם

// חנה קטן

הילדות שלהם התרסקה
לפני שלושים שנה על
מדשאות הבית הלבן. הגיע
הזמן להשמיע את קולם

// עפרה לקס

צילום: מרים פייגא בונמבויץ

"יש פה רדיפה שיטתית נגד יהודים"

בעבודתו בבתי המשפט נחשף עורך הדין נתי רום
למדיניות אכיפה בררנית הולכת ומחריפה נגד
יהודים, כמעט בכל תחום: החרמת נשקים, צווים
מינהליים, פגיעה בזכויות קטינים ואפילו סכסוכים
על הכביש. התוצאה המסוכנת: "כשתופרים תיקים
ליהודים שמותקפים, אנשים מחדדים להגן על
עצמם" // יוסף ארנפלד

**מיידיו!
דירת 3 חד'
+ מרפסות**

משנת 1995

נווה שלם

**בית דיור מוגן לגיל הזהב
בשכונת ארנונה הוותיקה והיוקרתית בירושלים.**

- ◆ דירות איכותיות בסטנדרט גבוה עם מרפסות וגינות
- ◆ שירות רפואי מקצועי
- ◆ צוות מסור הדואג לדיירי הבית 24 ש' ביממה, באווירה משפחתית
- ◆ פעילות חברתית מגוונת
- ◆ במקום ניתנים כל צרכי הגיל השלישי

קורא הדורות 27 ירושלים, 050-5246077 | טל': 02-6737993
neve.shalem@gmail.com - www.neve-shalem.co.il

א-מחיייה
שתהיה לנו שנה
תוססת במיוחד

הסודה של טמפו
כל בועה
בועה

בהשגחת הבר"ץ
ירושלים
המדינה

הסודה היחידה בישראל
המכילה רק מים ו- CO₂

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

זו ילדותם השנייה

תל אביב, ארבע דקות מקפלן, סיום על כל הש"ס, ושני נאומים מכוננים

רוקדים ביחד לצלילי "אשריכם תלמידי חכמים". סיום הש"ס של זיו לנגר, השבוע

כל הידע העצום הזה? אנחנו צריכים ללמוד שפה חדשה, את שפת ה'. אנחנו צריכים ללמוד מי אנחנו מחדש. להבין מי אנחנו בילדות השנייה. ללמוד איך ללכת מחדש, לדבר מחדש, ללמוד לקרוא מחדש. צריך עזות דקדושא, ענווה, נאיביות, וגם קצת טמטום, כדי לקפוץ על העגלה הדוהרת הזו. "אחרי שעלינו כיתה, הגיע הזמן להתקדם. חששנו לעשות את קפיצת המדרגה ולצאת ממחלקת ספרי הילדים. ואז, כשאזרנו כוח ואומץ, דבקנו בז'אנר שהכי קסם לנו - ז'אנר הרוח. זה שפותח את הנשמה, מכניס אוויר לריאות, מעיף אותנו עד לאומן ובחזרה. ושוב הרגשנו בתחתית המדרגה, אז הוספנו מקצוע והבנו שאנחנו צריכים ללמוד הלכה, כזו שמצמצמת את הרוח והופכת אותה לחומר ומסבירה לנו את הפרקטיקה. כיצד הופכים את הבית שלנו לאיך שה' יתברך ביקש שיהיה".

3 הקהל הקטן והמגוון של המשפחה והחברים של חתן (וכלת) הסיום מהעבר ומהווה, הקשיב לתיאור אבולוציית היחסים של משפחת לנגר עם ארון הספרים היהודי: "ומהכול, מהכול, הכי מפחיד לבעלי תשובה זה ללמוד גמרא. אבל הלילה הזה מראה לנו שזה אפשרי. ותודה לילדים שלנו שגאים באבא שלהם ומעודדים אותו לשבור את השיניים בארמית. לנו, לבעלי התשובה, לא פשוט לגדל ילדים. הנשמות הטהורות שה' שולח לנו מקדימות אותנו שנות אור. יש להם נינוחות שלעולם לא תהיה לנו. הם ילידי המקום, מדברים את הלינגו המקומי בצורה שוטפת.

האם יש סיכוי שהאירוע הקטן הזה ישפיע על כל מה שקורה בחוץ בימים מדכדכים אלה? או שקמפיין "חייבים להילחם בדיקטטורה המשיחית" והאגרוף הקמוץ שהוטח בפרצופי מכל שלט שני באילון ינצחו?

עד היום. הילדות הזאת, ואני לפחות מדברת מהניסיון של זיו ושלי, הייתה מדהימה. אנחנו מי שאנחנו בזכות הילדות הזאת, בזכות המשפחות והחברים שנמצאים כאן. ואז הגיעה הילדות השנייה שלנו: ילדות התשובה. גם בילדות הזאת, בגיל 30, היינו קטנים. למדנו מספרי ילדים מצוירים מה זו שבת, למדנו את פרשת השבוע. גם בילדות השנייה מצאנו חברים, חברי ילדות התשובה. אתם בשר מבשרנו ממש ואנחנו בני מזל שמצאנו אתכם. אתם יודעים מי אתם ומה אתם בשבילנו. תודה שאתם אתם.

"אבל לא היה פשוט לצלול לספרייה היהודית. בהתחלה הרגשנו כאלה בורים, חסרי כל ידע, ופחדנו בכלל לפתוח את דלתות הספרייה. איך עושים את הצעד הראשון בללמוד את

1 בטור בשבת שעברה נכתב פה על מאה שנות הדף היומי. למחרת, ביום ראשון, היום הראשון של המאה השנייה של הדף היומי, הייתה לי הזכות להנחות סיום ש"ס מיוחד, שנדמה לי שהיה מרגש מאוד את רבי מאיר שפירא מלובלין. טוב, כל סיום ש"ס היה מרגש אותו מן הסתם, אבל הסיום הזה במיוחד. כי הוא לא מגיע מהמעגלים הראשונים שעליהם חשב ר' מאיר כשהגה את הרעיון הגדול שלו לפני מאה שנה. הרי במקור הדף היומי נועד לצעירים עם רקע דתי, אפילו ישיבתי, במטרה לשמור אותם במסגרת מחייבת של קביעת עיתים לתורה. זאת הייתה תקופה של התמודדות לא פשוטה עם תנועות וזרמים שהוציאו את הצעירים מהעולם הדתי אחרי מלחמת העולם הראשונה. אבל זיו לנגר, חברי הטוב, שסיים השבוע את הש"ס, עבר בעצם תהליך הפוך. הוא לא התחנך ביישיבות. הכי לא. לפני שחזר בתשובה, ביחד עם רעייתו איה קרמרמן הזכורה לטוב לקוראי העיתון הזה, הוא היה מנכ"ל סוכנות הדוגמנות 'לוק'. מה משלח'היד הזה אומר בעצם? מה עושים בעבודה הזאת כשקמים בבוקר? האמת שאני לא יודע בדיוק. ואני לא בטוח שאני רוצה לדעת. אבל נדמה לי שמסלול החיים של מנהל סוכנות דוגמנות לא היה אמור לכלול סיום ש"ס. גם לא סיום מסכת. גם לא סיום דף. גם לא תחילת דף.

2 "לנו, לבעלי התשובה, יש פעמיים ילדות", אמרה איה, אשת חתן הסיום. "יש לנו את הילדות המקורית, זו שהיינו בה ילדים, גדלנו, התעצבנו, ספגנו ערכים. התחברנו עם ילדים אחרים שהפכו לחברים שהולכים איתנו

בג"צ

**אין לך סמכות לפסול
את בחירת העם
אל תגררו את המדינה למשבר חוקתי**

הפגנת החירות

ערב הדיון בניסיון לפסילת חוק הסבירות

כ"א אלול | 7.9
חמישי | 18:00
מול בית המשפט העליון בירושלים

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

6 וכאן עבר זיו לדבר על הפיל שבחדר. האירוע התקיים בלב תל אביב, באחד המקומות האופנתיים בעיר (וכן, אני יודע שמי שמשתמש בביטוי "מקום אופנתי" הוא הכי לא באופנה. בסדר, לא התיימרת להיות כזה). בקהל ישבו חרדים, דתיים לאומיים, חוזרים בתשובה, וגם חילונים. מאוד חילונים. ובשיא "מלחמת האחים", בלב תל אביב, ארבע דקות הליכה מקפלן, יושבים ביחד כל אלה ושמחים ומתרגשים מאוד בשמחת חברים הטוב שסיים את הש"ס. ואחר כך גם רוקדים ביחד לצלילי "אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבים עליכם". האם יש סיכוי שהאירוע הקטן הזה ישפיע על כל מה שקורה בחוץ בימים מדכדכים אלה? או שקמפיין "חייבים להילחם בדיקטטורה המשיחית" והאגרוף הקמוץ המוטח בפרצופי מכל שלט שני באיילון ינצחו?

לזיו לנגר, שמכיר את שני המחנות מבפנים, שחי בשניהם, היה מה לומר על זה: "ברוח התקופה, יושבים פה שניים שאיתם אני מנהל לא מעט שיחות על המצב: חן, חברי הטוב, שחון מהוריי ואחי מכיר אותי הכי הרבה שנים מהנוכחים פה, ועמית, גיסי היקר והאהוב שהוא גם מתנה לחיי. אנחנו מדברים ומתכתבים די הרבה. אבל לצערי, בשיחות 'רוח התקופה' אנחנו לא מצליחים להגיע לדבר האמיתי. יש כל כך הרבה הסתרות וקליפות שסובבות את הפרי, עד כדי כך שבכל פעם שאנחנו מקלפים קליפה צצה לה משום מקום אחת אחרת. בדרך כלל קוראים לה 'סערת...משהו' או 'משבר...משהו אחר'. איזושהי כותרת, אמיתית יותר או פחות, שלא מאפשרת לנו להגיע לדבר האמיתי - התורה. כמה אני רוצה שבלי קליפות ובלי כותרות ובלי דעות קדומות תשתתפו איתי בחוויה האמיתית, חוויית הלימוד הנקייה והטהורה! זו חוויה שהיה שווה לצאת אליה למסע של 2,711 דפי גמרא, שבע וחצי שנים. יום יום. בכל מקום ובכל מצב צבירה. אין הנחות ולא משנה מה הנסיבות ומה יש באותו יום ביומן. הדף היומי יהיה שם וימתין בסבלנות לתורו. אין מחיר לקביעות. אין סיפוק כמו ההתמדה.

"ובמסע כמו במסע, יש עליות וירידות, הפסדים וניצחונות, קשיים והנאות, אבל זה בעיקר מסע של ניקיון, של זיכרון, כזה שהשקיעה לתוכו מרימה אותך מעל לזמן, מעל למקום, מעל למחלוקות, ומחברת אותך לשורשים, למקום שממנו באנו כולנו. אל הגלות ואל התקומה של מי שבזכותם אנחנו פה. ולא רק במבט של מאה שנים אחורה, אלא במבט של אלף, אלפיים ושלושת אלפים שנים. מסע אל האבות שלנו ואל המאבקים שלהם, אל החורבן, אל הגלויות וקבלת התורה של כולנו".

7 ושוב הקהל, ולא רק בשולחן של הנשים, מחה דמעה. זיו סיים בקריאה, אפילו בזעקה: "לכל אדם, בכל מדרגה רוחנית, הצעקה של התורה היא אותה צעקה: לא משנה לי מי ומה אתם. כולכם הילדים שלי. ושאל אחד לא יספר לכם סיפור אחר. וכן, באותה נשימה היא צועקת: אל תאמינו לסיפורים שמספרים לכם עליי. אני לא שלחתי את האנשים האלה, אני לא מיניתי אותם, לא לדוברים שלי ולא למנהלי השיווק שלי, תישארו דבוקים אליי, כי מי שדבוק בי לא יכולים לבלבל אותו, לא יכולים למכור לו סיפורים. תישארו דבוקים לאמת ואני אתן לכם את כל התשובות, הפוך בה והפוך בה דכולא בה.

"לפעמים גם אני נרדם ושוכח לצעוק לעצמי את הצעקה, צעקה שאולי אני צריך לצעוק חזק יותר, גם לכם. הצעקה שהתורה צועקת: בואו איתי, בואו למסע נקי, בלי דעות קדומות, המסע הכי משפיע על החיים עצמם. ספר ההיסטוריה האולטימטיבי, הפרקטי, המחכים והכי מעשיר שנתתי לכם. ה' ספר של העם היהודי. ספר של אמת מוחלטת. חיפשתי כבר בכל מדבר. אפילו בסהרה. אין ספר כזה. האמת הכי צרופה והכי מזוקקת ירדה לעולם הזה ורק צועקת לנו כל כך חזק: קחו אותי. אתם אפילו לא מתחילים לדמיין כמה יש לי לתת לכם!".

זיו לנגר מסיים את הש"ס, השבוע

ואליה המחיר שווה. גם להם מגיעה תודה גדולה. הם חלק בלתי נפרד ממסע הזוגיות, המשפחתיות, התשובה והתורה שלנו. תודה, הורים יקרים וילדים אהובים.

"הלוואי שהיה לי הזמן לעבור אחד אחד כאן ולתת חיבוק לכל אחד מהחברים שיושבים כאן, על מה שהוא בשבילי, ולשתף אתכם למה הוא מי שהוא בשבילי. תדעו שכשאני מסתכל עליכם, על כל מי שנמצא פה הערב, אני מסתכל על מסלול שזימן לי את הסיירת הכי טובה שיכולה להיות למסע הכומתה הפרטי שלי. פרטנרים אמיתיים. כל מי שנמצא פה הוא הפאזל המושלם והמדויק של החיים שלי.

"ואפרופו פרטנרים: יש לי פרטנרים עסקיים שיושבים פה, אבל יש לי גם פרטנרים למסע הלימוד, אלה ששתולים בילט'אין בתוך הלו"ז היומי ואני חייב להם את ההתמדה, הקביעות והמסירות האינסופית שלהם ללו"ז הלפעמים בלתי אפשרי שלי ולגמישות שבאה עם אינסוף רגישות והכלה - אחד חסיד ברסלב בעל תשובה שלומד איתי כבר יותר מעשר שנים לפנות בוקר בשעות לא שעות ואני חייב לו כל כך הרבה. תודה עדי וגשל. השני, ליטאי מבית, חברונר ולמדן שהחליק לנו בשיא הנעימות לחיים הירושלמיים החדשים כאילו היה שם מאז ומעולם - בנימין גורדון. תודה. לשניהם יש ים של זכויות בהספקים שלי ושניהם מהווים את השילוב האופטימלי לדואליות ולמורכבות שאני חי בה. הדף היומי שלכבוד סיומו, סיום הש"ס, התכנסנו כאן, הוא מרכיב מהותי בחלק שלימוד התורה תופס בחיי היומיום שלי. הלוואי שהרב יעקב אדלשטיין זצ"ל, שזכינו להכיר בתקופת רמת השרון, היה יושב פה איתנו הערב, ומברך אותי על סיום הש"ס".

הם יודעים את ההבדל בין קיגל לקוגל, באיזו ישיבה יש 'ועד שני' ובאיזו 'שיעור ב'', מה זה קנייטש, איך אומרים נכון מסכת 'פסחים', מתי עושים עם האצבע ואיך קוראים ומפסקים נכון דף גמרא חסר ניקוד. אחרי שנה של לימוד גמרא בכיתה ד' הם מסתכלים עלינו מלמעלה, מסתלבטים עלינו על ההברה מלאת הטעויות... אבל ילדים שלי, אני מברכת אתכם בעקשנות של אבא שלכם. אני מברכת אתכם ברצון שלו ללמוד, גם אם זה דורש אין סוף ענווה. גם אם זה להרגיש במשך שמונה שנים כמו ילד שיושב בכיתה ושובר את השיניים, מנסה להבין ולא מצליח. גם אם זה אומר לעשות סיום ש"ס ל-40 אנשים ולהבין שמחר קמים ונלחמים להבין מחדש. גם אם צריך בשביל זה לשבר את האגו, גם אם זה אומר לא להרים ידיים בכל יום מחדש. אני מברכת אתכם שלימוד הגמרא שלכם ירעיף עליכם את הטוב ויעשה לנפש שלכם את הפלאות שהוא עשה לנפש של אבא שלכם. ותודה מיוחדת לרב יהודה בוטמן שאומנם לא נמצא פה הערב אבל יש לו חלק קריטי בערב הזה. כי הרב, עם המתקנות והסבלנות החב'דניקית שלו, ישב עם זיו כמו הרב'ה בחיידר של רבי עקיבא ולימד אותו אל"ף בי"ת של לימוד תורה".

4 "אתמול, לפני מנחה, עמדנו זיו ואני", סיימה איה קרמרמן את דבריה, "וזיו אמר לי: יש לי חצי שעה לפני התפילה. אני יכול ללמוד - או להיות איתך. אני חושבת שזו תמצית המסע הזה של שבע וחצי השנים האחרונות. זה לא מסע רק של ללמוד לקרוא ארמית או לפסק, זה מסע של מאבק חסר פשרות. זה מסע של ויתורים. של הבנה שאם הולכים לישון מאוחר קשה לקום בחמש בבוקר ללמוד. זה מסע של ריצה אין סופית, במקום ובהתקדמות. זה מסע שצריך לשנות בשבילו את החיים. זה מסע שבשבע וחצי השנים האחרונות שינה את בעלי למשהו שהוא הרבה יותר מכל תפילה שהייתה לי".

5 הקהל, ולא רק בשולחן של הנשים, מחה דמעה. אבל הנאום המכונן הזה היה רק אחד משיאי הערב. אחריו הגיע ההדרן על הש"ס כולו, ולפניו דיבר המסיים, זיו: "כשעבדנו על עיצוב ההזמנה לאירוע חלפה בראשי מחשבה שאני צריך להוסיף להזמנה את ההורים שלי ואת רחל, אמא של איה, כמו שמוסיפים בהזמנה של חתונה. הזכויות על הערב הזה מתחלקות בין השותפים - שלושה שותפים יש באדם - הקב"ה, אביו ואמו, כמו שנאמר בגמרא. ובעסקים, כמו בעסקים, כשיש רווחים הם מחולקים בין בעלי הזכויות, בעלי המניות. אז אם יש רווחים, הם לגמרי שלכם. אתם שותפים מלאים בזכויות על כל מה שקורה פה הערב ובכלל בחיים שלנו. אני מקווה שלצד כל האתגרים אנחנו מספקים לכם פה ושם גם קצת נחת. אני יודע שלא תמיד פשוט איתנו אבל תודו שכשמסתכלים על אילי, דנדון, יהלי, מילא, ליבי

הרב ברוך צ"ט, ראש ישיבת 'מערבא' בסיום

בוחרים באנשים בוחרים מאוחדת!

ד"ר רזיאל מננה
מומחית ברפואת ילדים
ירושלים
"אני מאמינה שלכל
ילד מגיע רופאה
מסורה ואכפתית,
לגדול בריא ולקבל
שירות טוב"

פולי אסקנדר
טכנאית U.S
בית שמש
"להיות טכנאית
זה לתת הרגשה
טובה לכל אישה
בכל בדיקה"

**עוברים למאוחדת
ובוחרים באנשים שאכפת להם באמת
הצטרפו עכשיו ותיהנו משירותי בריאות ברמה אחרת!**

מאוחדת
רמה אחרת

***5343**

k.meuhedet.co.il

תורת האילוצים

במהלך שנת הלימודים עצמה עופרה שנקמן לא נחשבה לאחת המורות הפופולריות בצוות המורים, אבל במשך חודש אחד בכל שנה דרך כוכבה. ולא יכולתיה הפדגוגיות היו אלו שבגינן רמה קרנה. כמורה למלאכה היא הייתה סבירה לכל היותר. אבל לקראת כל שנת לימודים חדשה מישוה היה צריך לעמוד על מלאכת הרכבת המערכת, ומי נכונה יותר למלאכה מאשר המורה למלאכה?

כאן המקום להזכיר שמדובר היה בשנות התשעים העליונות. המחשבים דאז שימשו לנסך הפרסי במקרה הטוב ולסגירת שטחים במקרה הרע, כך ששימוש במחשב כדי לפתור בעיות לו"ז סבוכות היה נחשב מדע בדיוני כמעט כמו טמגוצ'י שיכול לשרוד שבת. להבדיל.

בקיצור, בכל אוגוסט הוטל על עופרה להצליח למזג את כל דרישות המורים לכדי מערכת אחת מתפקדת בלי חלונות, התגשויות או שיעורים חופשיים. ואם בכל שנה זו הייתה מלאכה סבוכה, הרי שבשנת 1996 העסק נעשה כמעט בלתי אפשרי.

בהתחלה הדרישות של המורים עוד היו שגרתיות. דניאל המורה לאנגלית עדכן שבימי שני הוא בהשתלמות, כוכבה המורה להיסטוריה סיפרה שבימי ראשון ורביעי היא בבית ספר אחר, ופליקס המורה להתעמלות אמר שאפשר לקבוע לו שיעור מתי שבא, הוא הרי ממילא זורק לתלמידים כדור והולך לשנות קפה.

אבל אז התחילו המורים להגזים. רינה המורה לספרות ביקשה לא לקבוע לה שיעורים סמוכים לאלו של כוכבה המורה להיסטוריה כי הן מסוכסכות ומעדיפות לא להיתקל זו בזו בחילופי השיעורים. אברם המורה לתנ"ך ביקש לא לקבוע לו שיעורים בימי ראשון, שני ושלישי כי הוא ואשתו מתכוננים לעוד ילד והיסטורית אשתו תמיד יולדת בתחילת השבוע. שמוליק המורה לתושב"ע ביקש לא לקבוע לו שיעורים בשעות הבוקר כי הוא השנה הולך על יקיצה טבעית, ומיכל המורה למדעים ביקשה שלא לקבוע לה שיעורים בימי שני, רביעי ושישי כי המטפלת הנומרוולוגית שלה אמרה לה להתרחק ממספרים זוגיים. בקיצור, שמח.

עופרה עמדה מול אינספור הדפים מלאי הבקשות והאילוצים וניסתה לרבע את המשולש, שהסתמן כמתומן לכל הפחות. היא ישבה לילות שלמים על המדוכה וכשהפציע השחר ביום העשירי לעמלה היא נדהמה לגלות שלפניה ניצבת מערכת שעות מושלמת. מאחר שהיא עצמה לא ידעה להסביר איך קרה הפלא הזה, היא התייעצה עם חבר, פרופסור למתמטיקה, שבעצמו נדהם מגודל ההישג. בדיקה עם עמיתיו האקדמיים אישרה את החשד: עופרה שנקמן המציאה תחום חדש במתמטיקה.

החדשה המרעישת התפשטה בחוגים האקדמיים העולמיים כמו אש בשדה קוצים, וכולם הסכימו שתורת האילוצים של עופרה שנקמן גרמה לתורת המשחקים של פרופסור נאש להיראות כמו חיבור וחיסור עד עשר. גדולי המתמטיקאים בילו שבועות ארוכים בניסיון להבין איך הם לא עלו על הענף המתמטי החדש (הסיבה הייתה כמובן שהם מעולם לא נאלצו

להתמודד עם דרישות מופרכות כשל רונה המורה לחיבור, שביקשה לא לשבץ אותה השנה בימים שבהם בית הספר פועל כי "לא בא לה השנה על אינטראקציה עם תלמידים").

עופרה הוזמנה לאינספור כנסים מדעיים שבהם הרצתה על תורת האילוצים, ובאמצע השנה אף אחד כבר לא היה מופתע כשזכתה בפרס נובל למתמטיקה (במקביל לעובדה שאותו פרס עצמו נשלל למפרע מפרופסור נאש, שבדיעבד לא היה כזה גאון אחרי הכול).

בשנה שאחר כך כבר יצא לאקרנים 'נפלאות העוד יותר תבונה', סרט הממחיש את התלאות שעופרה עברה בדרכה לגילוי המסעיר. את עופרה גילמה השחקנית מריל סטריפ, את שמואל, מנהל בית הספר, גילם סיר פטריק סטיוארט, ואת בעלה של עופרה גילם שרונאס יאסיקביצ'וס אקס מכבי תל אביב בניסיון כושל להתניע קריירה שנייה.

עופרה הפכה לכוכבת בין לאומית בתוך פחות משמונה עשר חודש, ואחראיות מערכת ברחבי העולם השתמשו בתורה שפיתחה כדי לבנות את מערכת השעות של בית הספר שלהן.

אבל כמו דבורה שעוקצת ומתה, גם עופרה הבינה מאוחר מדי שלפעמים מימוש הפוטנציאל מוביל לסוף הדרך. בעזרת תורת האילוצים המהפכנית שפיתחה הצליחו מהנדסי מחשבים בתוך חודשים בודדים לכתוב אלגוריתם שבונה מערכות לבתי ספר באלפיות שנייה ללא מגע יד אדם, ועופרה הפכה בבית אחת לחסרת תועלת.

בחופש הגדול של השנה העוקבת היא מצאה את עצמה יושבת בבית ומתגעגעת לימים שבהם הייתה מחוורת על ידי מיטב המורים כדי שתבנה את המערכת לטובתם.

בשלב הזה כל אדם נורמטיבי היה מוצא לו איזה תחביב, אבל עופרה שנקמן מעולם לא הייתה אדם נורמטיבי והיא החליטה שאם היא זו שהגתה את תורת האילוצים - הרי שהיא האדם המתאים להשמיד אותה. עופרה ישבה בחדרה עשרה ימים ועשרה לילות עד שהצליחה להגות את התוכנית המושלמת. יום למחרת היא הגישה את האילוצים שלה למערכת השעות של השנה הבאה. האילוצים העלומים של עופרה הוזנו למערכת המיחשוב, וזו עשתה קולות מתאמצים של כמה שניות לפני שהתפוצצה לחתיכות.

"מיי גודנס, מה הזנת שם???" שאל בתסכול שמואל המנהל, שמאז שגולם על ידי פטריק סטיוארט התחיל לשלב בדיבורו אלמנטים בריטיים.

"שום דבר", היתממה עופרה, "כתבתי שאני יכולה ללמד בכל הימים ובכל השעות".

"נו אז וואט איז דה בעיה?" ניסה המנהל להבין, עם מעט מארסנל האנגלית שנותר לו.

"אה", חייכה עופרה בממוריות, "הוספתי שאני יכולה ללמד רק בשנים שבהן שנת הלימודים מתחילה כסדרה ומסתיימת בלי שביתות".

עוד באותו יום הוכרז על פטירתה של תורת האילוצים המהפכנית בטרם עת. כי עם כל הכבוד למתמטיקה, יש דברים שאף אלגוריתם לא יכול לנצח. ●

ידידי הסרוגים, להבא
באלו נחליט שכל מי ש*לא*
נופש עם המשפחה
באוסטריה יעזכן אותנו על
כך בסטורי. יהיה יותר יציף.

האצנו למלון והחדרים לא היו
חוכנים כמון המיועד. מנהל בית
המלון התבונן ואמר שכתוב
שקבלת חדרים *החל* מהשעה
15:00. אז אמרתי לו שאני אפנה
לו את החדר למחרת *החל*
מהשעה 11:00. תוך שלושים
שניות כבר היה חדר

אחרי הפתונה אתם חוזרים
ונאבים וחחחחח יחד על
סיסמה מתוקה לוויפיי, אבל
אחרי חמש שנים אתם חוזרים
נבוכים מול הבייביסיטר וזריכים
להסביר לה שהקוד לאינטרנט
זה "קוקשוןמתקון1983", אז
סוף מעשה במחשבה תחילה
מה שנקרא

- לא הייתי מחליף את
הכאן הכה עם הילדים
כעד שום הון שבאולם
- ובכעסונות
באלויוס?
- כן

food
appeal®

Holiday Sale

50% + 10%
הנחה הנחה

לחברי מועדון ומצטרפים חדשים

תבנית טורט-אנג'ל
נשלפת 24 ס"מ
99 ₪ ~~249 ₪~~

סט סירים 13 חלקים
REGAL מסדרת
999 ₪ ~~2,799 ₪~~

רוסטר עם מכסה ארומטי
+ נף הגשה ELITE
199 ₪ ~~599 ₪~~

סט סכו"ם יוקרתי 48 חלקים
ADI דגם 18160
199 ₪ ~~699 ₪~~

סיר 32 ס"מ, 10 ליטר
ELITE מסדרת
199 ₪ ~~899 ₪~~

סט צלחות זכוכית 18 חל'
FREESIA מסדרת
299 ₪ ~~799 ₪~~

סכו"ם
60 חלקים!

הטבת חג מיוחדת!

לרוכשים מעל 399 ₪

מוצר
לבחירה ב-
49 ₪

לרשימת הסניפים המלאה: www.foodappeal-online.com

בתוקף עד ה-15.9.23 או עד גמר המלאי | על הפריטים המשתתפים במבצע | ללא כפל מבצעים | הטבה אחת לבחירה | מינ' 10 יח' לפריט במלאי

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

מבטלה לתורה ומשעמום לגאולה

זה נכון, צריך להביא את הילדים מהר למוכנות מלאה לקראת הימים הנוראים. הנה רעיון איך לא לעשות את זה

שמפחיד מאוד לעמוד למשפט, מפחיד כמעט כמו לשמוע את האיש הזה שעומד מולם.

"אתם יודעים, ילדים יקרים", מטעים הפדגוג, "על שופט בשר ודם אפשר לפעמים לעשות טריקים, הצגות, לא להגיד לו את כל האמת..."

אנחת רווחה נשמעת בקהל.
"אבל על הקדוש ברוך הוא אי אפשר לעבוד!!!" מייסר המוכיח את העבריינים הקטנים, "הקדוש ברוך הוא יודע הכול! הוא יודע מה אמרתם לחבר הכי טוב שלכם כשחשבתם שאף אחד לא שומע! הוא יודע מה אתם חושבים ולא מעיזים להגיד! הוא יודע אם באמת הכנתם שיעורי בית או שאתם שוב משקרים למורה! מי מאיתנו לא חטא? מי יכול לזקוף את הראש ולומר שהוא יצא זכאי במשפט?!"

אף אחד לא מרים את הראש, בגלל הבושה. וגם בגלל שהצוואר תפוס מאימה.

"אבל, ילדים מתוקים", לוחש הדרשן, "יש פתרון! אתם יודעים מהו?"

לברוח, אומרים הילדים לעצמם, לברוח ולהתחבא עד יעבור זעם.
"לעשות תשובה", קומץ הדרשן אגרופים, "באימה! בבכי! בצעקה! בחודש אלול אפילו הדגים שבים רועדים! אתם שומעים, ילדים? רועדים!"

גם הילדים רועדים, במיוחד כשהדרשן מספר להם בסוד מוחלט שהם, ורק הם, יכולים להעביר את רוע הגזרה, כי גורל העולם תלוי בתפילות שלהם, וכל מה שיקרה בשנה הבאה יהיה באשמתם, כולל המצב הביטחוני, השסע החברתי, מדד המחירים לצרכן והעובדה המצערת שגם הפעם הנבחרת לא תגיע ליורו.
עכשיו תגידו, מה לדעתכם מרגיש ילד ששומע את זה?

סמוטריץ' מתכוון למוצאי שבת

אני יודע, זה טבעי בנו. עוד מילדותנו הפחידו אותנו בהפחדות שונות ומשונות, החל ב"כדאי מאוד שתתנהג יפה, שאני לא אצטרך לספר לאבא מה עשית", דרך "אם לא תלמד לא תהיה לך בגרות ותהיה יאיר לפיד", וכלה ב"אם לא תאכל יבוא שוטר וייקח אותך לכלא".

אבל הילדים של היום לא מתרשמים מאיומים. הם יודעים שאבא יחזור מאוחר, שממילא רק אמא קובעת, שגם אם אין לך בגרות אתה יכול להיות דיקטטור, ושאף שוטר לא יטריח את עצמו אליהם כשהוא יכול לשלוט בהם מרחוק באמצעות התוכנה של פגסוס. ועדיין, גם לילדים של היום יש רגשות. כשצועקים עליהם, הם נבהלים. כשמאשימים אותם, הם אוכלים את עצמם מבפנים. וכשאומרים להם שאפילו הדגים שבים רועדים גם הם רועדים, בשקט, בלילה, מתחת לשמיכה.

אז כן, פחד הוא מניע מצוין. האחים גרים בנו ממנו קריירה. פוליטיקאים משתמשים בו בלי סוף כדי להזהיר שאם היריב ינצח זה יהיה הסוף של המדינה, או היקום, מה שיבוא קודם. כל הטרלול ברחובותינו מתודלק בהפחדות נוראיות שלפיהן יואב קיש מתכנן להכריח ילדים רכים להניח תפילין, דודי אמסלם יסגיר טייסים לבית הדין הבינלאומי בהאג, וסמוטריץ' באופן אישי יעבור בית בית ויסקול באבנים כל מי שיוציא שבת שלא לפי שיטת רבנו תם. אבל באמת, ככה אנחנו רוצים לחנך את הילדים שלנו?

ובינינו, כשאתם מסתכלים על בוגרי ובוגרות החינוך הדתי, על הדת"שים המציפים בהמוניהם את הארץ - אתם באמת חושבים שזה עוזר?

אז בבקשה, מורים יקרים. אני מודע למצוקה וללחץ, לצורך להגיע מוכנים אל החגים, אבל באמת - יש דרכים חיוביות יותר לעשות את זה, לא חייבים לאיים. לכן אני, הקטן והעני ממעש, הנרעש ונפחד עוד משחר ילדותי המבוהלת, מאחל לכם מכל הלב שנת לימודים טובה ומוצלחת ומתחנן בפניכם:

אל תפחידו את הילדים. תשאירו את הרעידות לדגים ●

תשאירו את הרעידות לדגים. אילוסטרציה

גם הילדים רועדים, במיוחד כשהדרשן מספר להם בסוד מוחלט שהם, ורק הם, יכולים להעביר את רוע הגזרה, כי גורל העולם תלוי בתפילות שלהם, וכל מה שיקרה בשנה הבאה יהיה באשמתם, כולל המצב הביטחוני, השסע החברתי, מדד המחירים לצרכן והעובדה המצערת שגם הפעם הנבחרת לא תגיע ליורו

הנה זה בא: שנת הלימודים החדשה נפתחת, המוני ילדים צועדים לבתי הספר, הסבים והסבתות מברכים הגומל, רן ארז ויפה בן-דוד פותחים יומנים ומחפשים תאריכים אפשריים לשביתות הבאות. שיהיה בשנה טובה ומוצלחת.

השאלה הגדולה היא, כמובן, איך מעבירים את שלושת השבועות הקרובים, שהם בסך הכול תקופת ביניים עד החופשה הבאה שרק אחריה תחל באמת שנת הלימודים, בהנחה שארגוני המורים לא ימצאו עד אז אמתלה חדשה לשביתה. איך גורמים לילדים, שבמשך חודשיים רבצו בחוסר מעש, להרים את העיניים מהטלפונים ולהקשיב למורה? איך מחזירים בהם משמעת כשהם גם ככה לא שומעים כלום כי האוזניים שלהם סתומות משהות ממושכת מדי בבריכה? איך עוברים את תקופת ההסתגלות בלי תסכול והסתכלות?

האמת, אני לא יודע. ואף על פי כן יש לי בקשה אליכם, מורות ומורים נכבדים: אל תפחידו את הילדים.

כן, אני יודע שאתם צריכים להכניס אותם במהירות לאווירת הימים הנוראים, כדי שהם יפנימו שאלול זה לא אדר וכיפורים זה לא פורים. אתם צריכים להוציא אותם מבטלה לתורה, משעמום לגאולה, מהפקרות לבגרות, מקלות ראש לראש השנה. ממש מתבקש לנצל את הבאסה של פתיחת שנת הלימודים (גם התלמידים מבואסים, לא רק אתם) כדי להגיע לכבדות המתבקשת של חודש הרחמים והסליחות. אבל אם יורשה לי, ויורשה, שימו לב בבקשה שמדובר ברחמים וסליחות, לא בחרמות וצרחות.

כל עוד אתם מלמדים אותם על תשובה ועל שופר ועל ראשי התיבות של החודש (אני לדודי ודודי לי, איש לרעהו ומתנות לאבינונים, אוי לרשע ואוי לשכנו, אני למדתי ואתם לא, אנא לקום וללכת למנוחה), הכול טוב ויפה. הבעיה מתחילה כשאתם מתחילים לדבר איתם על אימת יום הדין, כדי להבהיר שהחופש הגדול חלף עבר ולא ישוב עוד לעולם, או לפחות לא בעשרת החודשים הקרובים, מה שמוכיל בטבעיות גמורה לעשרת ימי תשובה (וגם לעשרת בני המן, אבל זה פחות קשור כרגע).

גורל העולם בכף ידך

איך מדברים על זה? יש שתי אפשרויות. אפשרות אחת היא לדון במשמעות של שנה חדשה, דף חדש, חרטה על העבר וקבלה לעתיד. זו אפשרות מעניינת, אבל לא מטלטלת. לכן יש בתי ספר שבהם המורה, או הרב, או המנהל, או מרצה שהובא במיוחד לשם כך, נעמד מול התלמידים בחיוך רחב (צריך לחייך, מדובר בילדים), ושואל: "ילדים יקרים, ילדים מתוקים, מי יודע מה קורה בראש השנה?"

"יש חופש", עונים הילדים.

הדרשן מחייך בסלחנות (עלך חופש, ראש השנה יוצא בשבת) ואומר: "כן, אבל מה עוד קורה בראש השנה?"

"אוכלים תפוח בדבש?" מנסים הילדים את מזלם.

"אבל מה העיקר", מתעצבן הדרשן, "מה המהות של ראש השנה?"

הילדים רוצים להגיד שופר, אבל שותקים כי חוששים.

"בראש השנה אנחנו עומדים למשפט!" רושף האיש אש וגופרית,

"אתם יודעים מה מרגיש מי שעומד בפני שופט בשר ודם?!"

לא, הם לא יודעים. אומנם בחופש הם אכלו נקניקיות ואמרו להם שזה בשרי, ואחר כך הם נפלו וירד להם קצת דם, אבל בפני משהו שהוא גם בשר וגם דם הם לא ממש עמדו, בטח לא למשפט. הדרשן מצייד מבין שהם לא מבינים כי הם אינפנטילים, ומסביר להם את הנקודה באמצעות דוגמאות הלוקחות מעולמם של ילדים, כגון עבירות תנועה, העלמת מיסים, הרצת מניות ורישום כוזב במסמכי תאגיד.

"כשנאשם עומד בפני שופט בשר ודם הוא רועד! הוא פוחד!" מתנדנד הדרשן, "על אחת כמה וכמה אנחנו, שעומדים למשפט בפני מלך מלכי המלכים, ואוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה!"

התלמידים מתחלחלים, עכשיו באמת מחלחלת בהם ההבנה

הילדים של חורף שנת '93

סדרת רשת חדשה מעניקה הצצה לעולמם של הילדים שחוו מוות, תסכול וכחד בזמן שהתקשורת והציבוריות הישראלית פתחו שמפניות וחגגו את פרוץ השלום

אבניאל מנסה לגעת באזורים האלה. הוא יצר את 'ילדי אוסלו' כדי לתת מקום לקולות ולתחושות, לגרד קצת את פני השטח שהתמלאו באבק מרוב שנים, תסכול והשתקה. זו היא סדרת רשת, ארבעה פרקים קצרים. נגיעה, לא יותר. הזמנה לשיח. הפרק הראשון שעלה למסכים השבוע מותיר טעם של עוד. כל משפט שם קורא לפיתוח והרחבה.

אבניאל הוא מראיין משתתף. בכל פרק הוא פוגש אדם שהשנים ההן הטביעו עליו את חותמן. בפרק הראשון מדובר בשירה צורי, מטפלת אישית וזוגית בתחום הטראומה, שבשנות ה-90 הייתה בת עשרה בקריית ארבע. בשנות ילדותה התמודדה עם פערים קשים לגישור בין תחושת גן העדן בתוך השכונה, לבין הרצח והסכנה האימתנית שאורבת בחוץ. הבטחות השלום מול חשש גדול של ההורים שזהו אסון. בפרק הזה עולה גם הניכור מצד החברה הישראלית. אתה סובל, נלחם על חיך ומתחנן שלא יחלקו רובים לחבורת טרוריסטים, ובתגובה אתה מסומן כאויב השלום. איש לא מבקש להבין או להקשיב. אפילו ראש הממשלה רבין כינה אז את המפגינים נגד ההסכמים "פרוטים", "פרופלורים" ו"סרטן". הוא לא ספר את המתים, הפצועים והחרדות.

הפרקים הבאים של אבניאל מרחיבים את התמונה לכיוונים שונים. לשיבי פרומן שהפגין נגד אביו אבל אז עשה מהפך אידאולוגי, לדובי מיזל שהגיש עזרה ראשונה בפיגועים ההם ועד היום מריח את הריחות הקשים. לשי בלאיש ופז כהן שהיו חיילים בשנים ההן וחוו את ה"שלום" בצורה של ירי מכיונם של שוטרים פלשתינים.

לשנות פיגועי אוסלו הייתה השפעה כבירה על מדינת ישראל, וטביעות אצבעותיה ניכרות עד היום. אבל הקולות האלה נדרשו, גם בזמן אמת וגם אחרי כן. הימים היו ימי ערוץ 1, שחגג את השלום יחד עם העיתונאים וערוצי הרדיו, בלי להביא קולות אחרים. הרוב צעד בעיניים כלות לעבר השקט המובטח. אחר כך רבין נרצח ואסור היה לשפוט אותו ואת מעשיו כי היה בזה חילול כבוד הנרצח. ארבע שנים אחרי שהסתיימו פיגועי אוסלו החלה האינתיפאדה השנייה, שהייתה רצחנית ומפחידה יותר, ועלתה להרבה יותר בני אדם בחייהם. בין זה ובין זה, הכאב של השנים ההן נאלם. בערך הוויקיפדי על הסכמי אוסלו לא נכתב על המציאות שהשתנתה לבלי הכר ביהודה, שומרון ועזה וגם לא על הפיגועים. לסבל של התקופה ההיא אין שם. הוא התאדה.

הסדרה של אבניאל היא ספתח. התחלה שאחריה צריך לבוא מבול של סיפורים. אולי קצת בדומה לכאב העקירה שפתאום צף ועלה השנה. גם את השנים ההן כדאי להביא אל התודעה הציבורית. אבניאל יצר סדרה על הילדים של אוסלו, אבל גם למבוגרים ההם כדאי לתת מקום. איך הם הרגישו כשהבית שבנו הפך פתאום להיות מסוכן? איך שמרו בתוך האתגרים האלה על המשפחה והזוגיות? האם אי פעם התחרטו?

לפני כמה ימים כתב אבניאל בפייסבוק: "היום רצחו את הגננת של הבן שלי. יצאתי מהעבודה באמצע היום ודמעת ברחובות תל אביב. נסעתי הביתה, וכל מה שיכולתי למלמל בדרך הוא 'בת שבע הגננת, רצחו את בת שבע הגננת'", ואחר כך הוא כתב עליה מיילים נהדרים שיצאו מהלב. אחרי שטעמתי קצת ממה שהוא עבר בשנים ההן, גם הרצח הזה מקבל מקום אחר. של מישהו שמכיר כאב כבר שנים ארוכות, של מי שידוע מה הוא אובדן, של מי שידוע שחייבים להציף ולספר ולשתף, של מי שידוע שהדרך עודנה נמתחת לאורך. ספרו, כתבו, דברו. הגיע הזמן ●

ארבע שנים אחרי שהסתיימו פיגועי אוסלו החלה האינתיפאדה השנייה, שהייתה רצחנית ומפחידה יותר, ועלתה להרבה יותר בני אדם בחייהם. בין זה ובין זה, הכאב של השנים ההן נאלם. בערך הוויקיפדי על הסכמי אוסלו לא נכתב על המציאות ביש"ע שהשתנתה לבלי הכר וגם לא על הפיגועים. לסבל של התקופה ההיא אין שם. הוא התאדה

לפני כמה שבועות התגלגלתי לדיזינגוף סנטר התל אביבי עם בתי, כדי לחפש בגד מיוחד לאירוע משפחתי. קיבלנו המלצות לחנויות, הצטיידנו במים, בארנק ובסבלנות ויצאנו לדרך. העיר הלבנה אומנם מרוחקת רק 20 דקות נסיעה מלוד, אבל כדי להימנע מאתגרי פקקים וחנייה נסענו באוטו, לקחנו שאטל ונסענו באוטובוס, ולקינוח צעדנו כמה דקות ברגל. אולי היה עדיף לעמוד בפקקים.

בהפתעה קפצה עליי תחושת דו"ה וו ותפסה אותי בבטן. הסתכלתי על מעבר החצייה ומצאתי את עצמי ממלמלת "יואוו, איזה פיגוע היה פה. נורא". הבת התעניינה מתי בדיוק התרחש הפיגוע ומה היא פספסה בשנה האחרונה. כששמעה שמדובר באירוע שקרה לפני 27 שנים היא לא הבינה למה מתעבות דמעות בעיניים שלי, זה הרי ישן כל כך.

לא זכרתי את כל הפרטים. אבל כן זכרתי את מעבר החצייה, את התאריך הנורא של תענית אסתר ואת התמונות של הילדים המחופשים. אני זוכרת איפה הייתי כשהחדשות התפרצו לתוך שידורי הטלוויזיה. אני זוכרת שלא האמנתי. שנה וחצי קודם לכן התרחש פיגוע מחריד אחר לא רחוק משם, שגדע את חייהם של 22 בני אדם ופצע יותר ממאה. בפיגוע ההוא בתענית אסתר נהרגו 13 בני אדם ו-130 נפצעו. כל זה קרה יום אחרי פיגוע בקו 18 בירושלים, שבו נרצחו 19 אנשים. לא הכרתי אף אחד מהפיגוע ההוא בתל אביב. אפילו לא הכרתי מישהו שהכיר. אבל התמונות של ההרס ותחושות התדהמה והעצב לא עוברות. קראו לזה אוסלו, פיגועי אוסלו.

לגרד את אבק ההשתקה

ב-13 בספטמבר 1993, שחל אז בכ"ז באלול תשנ"ג, נחתם הסכם שלום רבי-רושם על מדשאות הבית הלבן. בטלוויזיה חגגו, ברחובות תל אביב רקדו, בלונים כחול לבן הופרחו לאוויר, הפוליטיקאים והעיתונאים הבטיחו לכולנו מזרח תיכון חדש. אבל המציאות בשטח, ובוודאי ביהודה, שומרון וחבל עזה, הייתה שונה בתכלית.

"אני אגיד לך איך זה התחיל אצלי, השלום. שיחקנו כדורסל במגרש, היינו בערך בני עשר, ופתאום אנחנו רואים מכונת קטנה, נוסעת בנסיעה מאוד איטית. וכל החלונות שלה מרוסקים. ויושב אדם בודד בתוך המכונת הקטנה הזאת, כל הפנים שלו מכוסות דם, האמבולנס מגיע והוא נוסע". את הסיפור הזה מספר נחום אבניאל, יוצר דיגיטלי, כותב ומגיש בחטיבת הדיגיטל של 'כאן', בסדרת רשת חדשה. אבניאל גדל בעטרת. הוריו עברו ליישוב בעקבות הכרזתו של יצחק רבין שהוא מתכוון לסגת מיהודה, שומרון וחבל עזה. כמה חודשים אחר כך הגיע השלום ואיתו עלה הטרור דרגה. מאבנים לירי חי, מפגינים אפיוניים לסדרה עקבית ועיקשת של ניסיונות לרצח יהודים. השגרה הלכה לבלי שוב.

בימים אלו מציינים בישראל שלושים שנה להסכמי אוסלו. יש להניח שיעסקו בהשלכה המדינית של ההסכם, בתוצאות הביטחוניות ואפילו החברתיות שלו. אחרי הכול, כשהמציאות התפוצצה לכולם בפרצוף, העם זו ימינה. אולי גם יעסקו בצד הפוליטי של השיחות. ביריבות בין רבין לפרס, בהעברת ההסכם במליאת הכנסת על חודו של קול. אולי גם בכך שרבין, כמו ההנהגה הערבית המקומית ביהודה ושומרון, בכלל לא רצה לנהל משא ומתן עם אש"ף בשל רצחנותו. השאלה היא מי יעסוק באנשים שהמציאות שלהם הפכה בלתי נסבלת ברגע, בפחד שלהם ובחוסר הלגיטימציה שסבלו ממנו.

"ינקתי מהוריי את מסירות הנפש
על עם ישראל ועל ארץ ישראל".
נתי רום

משנה את העולם

הילד שגדל על ציר אירופה-פתח תקווה והפך לנער גבעות, הקים מפעל הסברה של איש אחד שממלא אולמות ברחבי העולם ומשמיע למאזיניו מהי ציונות ואהבת הארץ ♦ בשאר הזמן נתי רום הוא עורך דין שעובד מסביב לשעון כדי להילחם על זכויותיהם הנרמסות של אנשי ימין, אבל באופן מפתיע מייצג גם לקוחות ערבים

יוסף ארנפלד // צילום: מרים פייגא בונימוביץ

נגד היהודים, ורק אז הלכו לבית המשפט, שלחו טוען רגיל, ערערו פעם אחת, ולא ייחסו להם מניע גזעני - מה שאצל היהודים מוסיפים באופן קבוע, כך מתאר עורך הדין רום את השיגעון שאחז לדבריו במערכות בניסיון להשחיר את פניו של מרשו יחיאל אינדור, שנפצע קשה במתקפה האלימה ליד עוז ציון לפני כשבועיים. כדי להמחיש את עומק האובססיה הוא מגלה כי גם לאחר הסרת המניע הלאומני מכתב האישום המשיך השב"כ להיות נוכח בכל דיון ולהתעקש על הארכת מעצר נוספת לאינדור, על אף שלכאורה בלי מניע גזעני אין לשב"כ כל שייכות לתיק.

סיפור של דוד וגוליית

"הייתי הראשון בבית החולים איתו ועם החברים שלו", הוא נזכר. "הסיפור של יחיאל אינדור הוא סיפור משוגע, אבל לצערנו לא ייחודי. הוא קורה הרבה. זה ממש דוד וגוליית. אנחנו רואים בהמון מקרים שגם כשיש סתם סכסוך כביש בין נהג ערבי שחותך ונוסע כמו משוגע ובין

היה אחד השבועות הכי אינטנסיביים של נתי רום בשבע שנותיו כעורך דין. לא פחות מתשעה עררים הוגשו נגד מרשו, יחיאל אינדור, בהליך פשוט לכאורה של מעצר ימים, כשמולו בבית המשפט ניצבת סוללה של בכירי המשטרה, הפרקליטות והשב"כ. הוא הרגיש כמי שפועל בתוך טירוף מערכות מוחלט, אבל בסופה של הדרמה - שכמו במיטב סרטי המתח כללה גם מעצר חשוד בחדר הטראומה והעברתו ממיטת האשפוז לחדרי החקירות - רום יצא וידו על העליונה. "אני לא זוכר בהיסטוריה המשפטית של מדינת ישראל אירוע שכזה, שבמעצר ימים - בהליך הכי פשוט ורגיל - מגיעים ממלא מקום מפקד מחוז ש"י, יועמ"שית של השב"כ, פרקליטה בכירה וטוענים בכירים, שמגישים תשעה עררים, משחזר רום כמעט שבועיים אחר כך את השתלשלות האירועים, כשהוא עדיין נסער. "את הבחור היהודי שנפצע קשה הגיעו לעצור בתוך חדר הטראומה, דקה לפני שהוא נכנס לניתוח. מהצד השני הם חיכו שישה ימים עד שעצרו ערבים בודדים שהיו באירוע התקיפה

צילום: חיים גולדברג, פלאש 90

באמת מציאות מטרופת. מה שקרה פה עם יחיאל זה דבר שלא היה כמותו", הוא מעיד. "חייבים את המערכות האלה חזקות ומדויקות למען ביטחון ישראל ואני מקווה שנצליח לתקן אותן. צריך לעשות המון עבודה". אחת העוולות שעורך הדין רום נחשף אליהן וזוכות פחות לקשב ציבורי היא מספר המעצרים של קטינים ממגזר מסוים מאוד ביהודה ושומרון. "אתה פתאום רואה ילד או ילדה בני 13 עצורים ואזוקים על שטות. בתל אביב בחיים לא היו עוצרים בהפגנות ילדים בגילים כאלה. באופן שיטתי מפרים את חוק הנוער". התיקים מהסוג הזה כואבים לו במיוחד. "אני לוקח את זה אישית", הוא משתף, "אבל זה גם הדרייב שלי בעשייה, לתקן את העוול הזה. אנחנו רואים שרשויות החוק מפרות את החוק בעצמן".

עוד הוא חושף את הנושלתטיות שבה מתנהל ימ"ר ש"י במקרים של עימות יהודי-ערבי, בניגוד מוחלט לסדרי הדין והחקירה: "במקרים כאלה הם מודים שהם לא חוקרים את הערבים. כשאני שואל בבית משפט: האם החקירות של הערבים נמצאות בתיק? התשובה היא שהן בכלל לא בתיק! אז איך אתה יכול לדעת מה היה שם, אם אתה לא יודע מה אומר הצד השני? יש פה פגיעה קשה בחקר האמת. יש התייחסות נוראית לנוער הזה".

לנוכח ההפגנות בקפלל, שמתקיימות תוך חסימת נתיבי איילון דבר יום ביומו וזוכות ליחס סלחני במיוחד של רשויות החוק, תחושת האפליה של עורך הדין רום מתעצמת שבעתיים. "לפני כמה שנים הייתה מחאת הנכים בתל אביב, והתנהגו כלפיהם באלימות. אפילו לכמה דקות לא אפשרו להם לחסום את הכביש", הוא מזכיר. "כאן מאפשרים למאות אנשים לחסום כבישים, להתנהג בברוטליות. חשוב לאפשר את זכות ההפגנה, אבל במדינה דמוקרטית אי אפשר לעשות את האפליה הזאת בין מגזרים. הדבר הזה כואב בלב פנימה. לראות מערכת משפט ומערכת אכיפה לא מאוזנות, שמתנהגות שונה כלפי אנשים שונים. אפילו מבחינה רגשית, קשה לראות את המשפחות שנפגעות מכך. אלו משפחות טובות, ממלכתיות, שפתאום הבן שלהם, שבאמת לא עשה שום דבר חריג, אזוק כאחרון הפושעים ומתייחסים אליו בצורה מזעזעת - זה דבר כואב".

מהמערה בשילה לבית בהודו

נתי רום (42) נשוי ליונת ואב לשבעה ילדים. יונת היא אלמנתו של עמשא משולמי הי"ד, שנהרג ביום האחרון של מלחמת לבנון השנייה, שנה אחרי שגורש מביטו בגוש קטיף. "בגוש קטיף עצמו, בגלל שהוא היה חייל אמיץ והיה לו נשק, חששו ממנו, אז עצרו אותו במעצר מנע. אני יכול רק לתאר איזה קושי נפשי זה, שהורסים לך את הבית ואתה במעצר מנע. שנה אחרי זה הוא לא היסס ולחם בלבנון. אחרי המלחמה קיבל צל"ש על קרב הרואי. הוא לחם בתעצומות נפש בלתי נתפסות". את עיטור הגבורה בגלגול הזוגי הנוכחי הוא מעניק למישהי נוספת: "אשתי היא הגיבורה האמיתית. כשאומרים לי ברחוב יישר כוח על העבודה, צריך להבין שהכול זה ממנה. היא זו שבסופו של דבר מקריבה ומחזיקה את הבית כשאני בלילות ובימים מתרוצץ. ברוך ה' היא שותפה נאמנה לדרך". אפשר לומר שרום גדל בפתח תקווה, אבל

נהג יהודי, כמעט אוטומטית המשטרה לוקחת את הצד של הערבי. דבר ראשון לוקחים את הנשק מהיהודי. מספיק שהערבי יגיש תלונה ויגיד 'הוא איים עליי', ויתפרו ליהודי סיפור שלם. הבחור לא יודע מה לעשות עם עצמו - הוא לא עשה כלום, הוא הותקף, הוא הקורבן, וישר תופסים אותו. זה קורה גם לשוטרים ולחיילים. התוצאה היא שאנשים מפחדים להגן על עצמם".

כבר תקופה ארוכה שהוא עד לעוצמה שבה המערכת מגויסת לצד הערבי, ולעזאזל העובדות. אך גם הוא עדיין מופתע בכל פעם מחדש לנוכח האכיפה הבררנית הגסה. כך למשל במקרים של חקירות שב"כ ומניעת מפגש עם עורכי דין לקטינים בחשד של עבירות רכוש. "אני לא חושב שיש לזה תקדים במדינת ישראל. אנחנו רואים פרוטקשנים, שריפות של אוטובוסים ושל יאכטות בטבריה, ולא זכור לי שהיו שם מניעת מפגש וחקירות שב"כ לחשודים. כך גם במקרי הירי הרבים בצפון, בדרום או בשכונות היהודיות בערים המעורבות".

כהמחשה לדבריו מתאר רום מקרים של יוצאי סירות שמשותחררים ומשאירים אצלם קופסה של כדורים או רימון הלם כמזכרת מהצבא. "השב"כ על זה, תופס אותם תוך יום. או אם חלילה איזה לוחם או יוצא סירת עשה מעשה טיפשי של מטווח בשטח - ישר קפצו עליו שב"כ ומשטרה. אגב, טוב שכן. מצד שני, אצל הערבים זה קורה כל יום, מתחת לאף, עם סרטוני טיקטוק ופייסבוק. הם יוצאים מתוך רכבים ליד תחנות משטרה עם אקדחים ו־16M, יורים תוך כדי נסיעה, ואף אחד לא אוכף כלום. הם גונבים, מגדלים חוות של סמים, מאפשרים הברחות של אמל"ח בגבולות ואף אחד לא עושה כלום. הדבר הזה הוא בלתי נתפס, מישוה פה השתגע לגמרי! לא מפעילים את שב"כ על הדבר הזה. פתאום אומרים: אין מודיעין. גם בשומר החומות - איך אפשרנו את זה? ואיך אנחנו מאפשרים את זה גם עכשיו? ראשי כוחות הביטחון מורתעים. הבכירים רוצים לגלגל את תפוח האדמה הלוהט הזה לבא בתור".

בסוף, מי הכתובת לכל הסיפור הזה?

"זו שאלה שאני לא יודע אם יש לי עליה מענה", הוא מודה. "יש פה דרג פקידותי בכיר, יחד עם קונספציה וארגונים של הנדסת תודעה, כמו קרן וקסנר ודומיה, שגרמו לסירוס של המערכת. בנוסף לכך, באופן טבעי מפקד של מערכת ביטחון או של מחוז באחת ממערכות הביטחון רוצה שקט. הוא גם נמדד בזה שיש שקט בקדנציה שלו, אז הוא לא רוצה שתהיה שום בעיה במשמרת שלו. לכן יהודי שמביא טלה לעיר העתיקה יותר מסוכן מערבים שבפנים גלויות יורים ומנופפים בנשקים בלתי חוקיים בכמויות מטורפות".

הפתרון של עורך הדין רום די מפתיע. "אנחנו צריכים להתגייס למשטרה, למוסד, לשב"כ ולפרקליטות", הוא מכריז. "זה לא פשוט, כי פותחים תיקים על כל שטות ומנסים למנוע את הדרך לשם, אבל חשוב שאנחנו נגיע למקומות האלה. הציבור הדתי־לאומי לא השקיע מספיק בלהתברג בנקודות מפתח. וגם כשהוא השקיע, עשו הכול בשביל לא לקדם אותו".

זה לא מייאש להילחם מול מערכת גדולה ומתישה?

"המוטו שלי הוא שאסור להתייאש. ממשיכים בכל הכוח, ומנסים לעשות את הטוב ביותר בשביל לתקן את המציאות הזאת. זו

"אני לא זוכר בהיסטוריה המשפטית של מדינת ישראל אירוע שכזה". עורך הדין רום עם יחיאל אינדור בבית המשפט

לאחר תקופה בגבעות, בשילוב לימודים בשיבת ההסדר ברמת גן, התגייס לצה"ל. אחרי שהשתחרר הגיע למסקנה שלא מספיק לעזור לאחרים בהקמת יישובים, וכדאי לעבור לשיטת עשה זאת בעצמך. "במקום לעשות טיול או עסקים, החלטתי יחד עם כמה חברים להקים את גבעות מזרח שילה. זו הייתה תקופה מאתגרת מאוד, האינתיפאדה השנייה השתוללה במלוא עוזה. אי אפשר היה לנסוע פה בלי לחטוף אבן או בקבוק תבערה. אנשים מושילה ומשבות רחל היו מבקשים מאיתנו שבמוצאי שבת נעשה ליווי לירושלים. גרנו

זה לא ממש מדויק. אביו עבד במשרד הביטחון, והמשפחה הייתה לא מעט בשליחויות בחו"ל. בין לבין הוא אכן גר בפתח תקווה. "ההורים שלי צדיקים, מסרו את הנפש שלהם למען עם ישראל וארץ ישראל", הוא מעיד. בגיל 14 הוא קץ בחיים באירופה במסגרת השליחות המשפחתית. "הרגשתי געגוע לארץ ישראל. עובתי והגעתי לפה לבד".

הוא למד בשיבת שעלבים, אך בגיל 16, בעקבות הסכמי אוסלו, עזב את הישיבה ועבר ללמוד במחזור הראשון של ישיבת ההסדר ברמת גן, שאותה הקים באותם ימים הרב

"אתה פתאום רואה ילד או ילדה בני 13 עצורים ואזוקים על שטות. בתל אביב בחיים לא היו עוצרים בהפגנות ילדים בגילים כאלה. באופן שיטתי מפרים את חוק הנוער. אני לוקח את זה אישית, אבל זה גם הדרייב שלי בעשייה, לתקן את העוול הזה. רשויות החוק מפרות את החוק בעצמן"

בגבעות בלי חשמל ובלי מים במשך שנים, בתוך רכב, בתוך מערה, בתוך אוטובוס. תקופה לא פשוטה, אבל עם חלום גדול להקים רצף התיישבותי. המקום הראשון שהקמנו נקרא קול ציון, ליד עדי עד. אחרי זה עברנו לעדי עד, הבית האדום, חוות יישוב הדעת. עכשיו אנחנו גרים באש קודש".

הבית האדום בסמוך לעדי עד וחוות יישוב הדעת היה מעין חווה לקידום נוער שאותה הפעיל רום במשך תקופה. משם התעורר הרצון להקים בתים יהודיים בהודו. "אמרתי לעצמי שחייבים לטפל לא רק בארץ ישראל, אלא גם בעם ישראל. באותה תקופה כמעט 50 אחוזים מהדור הצעיר היו נוסעים אחרי הצבא למזרח. רק בית חב"ד אחד היה פעיל בדלהי, והיה הרבה מקום לעשייה שם. קלטתי שבעצם שם נמצא רוב דור המחר. שם הלבבות פתוחים, וגם העלויות של ההקמה היו נמוכות יחסית לכל מקום אחר בעולם".

הבית היהודי הראשון שלו הוקם בארמבול בגואה. "שלחתי לשם שליחים. הייתי נוסע פעם בחצי שנה, מקים את המקום, מדריך

היושע שפירא. במקביל התחיל להסתובב ברחבי יהודה ושומרון וסייע בהקמה של יישובים כמו רחלים, גבעת הדגן, גבעת התמר וכדומה. "באותם ימים התקיימה חסימת הכבישים של 'זו ארצנו' - זו הייתה הפעם הראשונה שנעצרתי. כנראה לא צעקנו מספיק דמוקרטיה, אז עצרו אותנו", הוא מחייך.

מאיפה מגיע החיבור למאבק על הארץ? זה לא משהו טריוויאלי לנער פתח־תקוואי, ובטח לנער שלא גר בארץ בכלל.

"גדלתי על מסירות נפש על עם ישראל ועל ארץ ישראל. באתי ממשפחה של ביטחוניסטים", הוא משיב בפשטות. "תקופות ארוכות שאבא לא היה בבית. ינקתי את זה מההורים שלי. אמא שלי עליה השלום הייתה צדיקה. אנשים צנועים, טובים וחדורי שליחות, עם הרבה אהבה לעם ולארץ. בשלהי תקופת אוסלו הייתה חשיבות גדולה להקים יישובים, לשמור כמה שאפשר על הביטחון של הארץ ושל העם. הרגשתי שאם אני אדם דתי, אז אני רוצה ללכת עם זה ברצינות ועד הסוף. זה היה נראה לי הדבר הכי נכון וטבעי".

את זוג השליחים וחזור ארצה. לפעמים הייתי קופץ גם באמצע. היה שם פשוט טירוף: מאות אנשים שמגיעים לשבת, מכל גוני האוכלוסייה, פותחים את הלב, מדברים יחד. זה היה מאוד חזק. אחרי זה, בגלל שהתמקצעתי בתחום, התעסקתי לא מעט בחילוצים של חבר'ה שנפגעו מסמים במזרח הרחוק. בהמשך הם הגיעו לבקר אותנו כאן בגבעות, חיבור שאני מאוד מתגעגע אליו".

למה זה הפסיק?

"בשלב מסוים הוקמו שם כמה ארגונים. אנשים כבר התחילו לריב על מיקומים של בתים יהודיים, אז השליחות הייתה פחות משמעותית בעיניי והמשכתי הלאה לאתגרים אחרים".

סנדוויצ'ים מהגבעות לעולם

האתגר הבא היה הקמת ארגון 'לב העולם'. באותם ימים התנועות לחרם בינלאומי על יהודה ושומרון הלכו וצברו תאוצה ורום הרגיש שאין מענה הולם לקולות הללו. "בגלל השליחויות אני מדבר איטלקית, אנגלית וקצת צרפתית, אז התחלתי להתעסק בהסברה", הוא מתאר. "אנשים מכל העולם התחילו לבוא לבקר אותנו במערה שבה גרנו בבית האדום, לראות איך אנחנו חיים. עד אז הם היו נתקלים בניכור ובאנשים שלא יודעים לדבר בשפה שלהם. אני מאוד אוהב אנשים, והתחלתי לדבר איתם. ראיתי שזה משמעותי וחשוב. התחילו לבוא קבוצות באופן קבוע. גם כיום אלפי אנשים בשנה באים לבקר אותנו".

עם הזמן עלה הרעיון לשדרג את הפעילות נגד המחרימים. "חיפשנו בכל העולם תומכי ישראל שיקנו דווקא מוצרים מיהודה ושומרון ונעזור לעסקים הקטנים. היינו מכינים סנדוויצ'ים בלילות ומתחילים למכור למבקרים כל מיני מוצרים. ראינו שזאת נישה חשובה וטובה, וכך הקמתי חברה לשיווק מוצרים מיהודה ושומרון. הגענו לעסקים קטנים, בעיקר בגבעות וביישובים הקטנים. קנינו מהם כמויות של מוצרים ומכרנו ברחבי העולם ארגונים במנוי חודשי. הגענו לנפח מאוד יפה.

אחרי עשר שנות פעילות של מכירות הגעתי למיצוי. מכרתי את החברה וחזרתי לעסוק בהסברה בלבד". המבקרים הרבים שפקדו את ביתו ביקשו להפיץ את הבשורה בקהילותיהם ברחבי העולם, וכך מצא רום את עצמו נוסע פעם בחודש לקהילה אחרת בעולם כדי להרצות ולדבר על ציונות. "גם יהודים, אבל הרבה גויים אוהבי ישראל. הייתי כבר ב־57 מדינות, בהן קניה, פיליפינים, נורבגיה, הולנד, גרמניה. בהרצאות השתתפו אלפי אנשים. בקניה השתתפו בהרצאה שלי 18,000 איש".

"ההסברה שלנו בעולם היא אפס", הוא קובע. "אנשים לא מבינים. הם שומעים רק את הדמוניזציה ואת השקרים ואת הפייק בעולם. זה בלתי נתפס שהימין לא ידע כל השנים להתעסק בדבר הזה בצורה מקצועית ורצינית. דיברתי בפרלמנט של אחת הבירות האירופיות. אחרי השיחה יושב ראש הפרלמנט הפגיש אותי עם פרופסורית באחת האוניברסיטאות בארץ והציג אותה בפניי: 'זאת הנציגה שלכם כאן. היא שליחה של המוסדות הציוניים, שליחה של מדינת ישראל'. לתדהמתי, היא אמרה בעברית: 'כן, אבל אנחנו לא באותו דף'. שאלתי אותה למה הכוונה. 'אנחנו לא בעד יהודה ושומרון', הייתה התשובה. הקשיתי בפניה: לפחות אתם עדיין ציונים? והיא השיבה: 'זה בדיונים'. הדבר הזה, שנציגי המדינה, מהתקציבים שלנו, מסתובבים בכל העולם ומדברים סרה במדינת ישראל, הוא בלתי נתפס".

אפשר לראות את האימפקט של ההסברה שאתה עושה?

"אימפקט מטורף! אנשים צמאים לקבל מידע מכלי ראשון. אני מקבל הודעות תמיכה גם מארצות ערב. אלו דברים שאפשר לראות אותם בדף הטוויטר שלי. המון אנשים אוהבים את העם היהודי, אוהבים את ישראל ומתנגדים לפרוגרס ולטירוף שקורה היום. צריך לאמץ כוחות".

איך מתרגמים את המפגשים הללו לכוח בשטח?

"המפגש הבלתי אמצעי איתם הוא כוח בשטח, כי בסוף האנשים צריכים להתחבר. השבוע הגיעה לכאן קבוצה של יהודים מאיטליה. הם הסתובבו פה, התרגשו לראות מה שקורה פה ונדהמו לגלות את הפער בין הפייק־ניוז שהם מקבלים ובין מה שמתרחש כאן. אנחנו יושבים עכשיו בשילה הקדומה,

שזאת גם הסיבה שבאנו לפה אחרי הצבא: עם שלא יודע את עברו, אין לו עתיד. המקום הזה היה עיר הבירה הרוחנית הראשונה של עם ישראל במשך 369 שנה, מקום שבו הותרו שבטים זה בזה. זאת בשורה גדולה שאנחנו חייבים להמשיך".

מי מבעיר את המזרח התיכון?

תקופה מסוימת אחרי שסיים עם חבילות המוצרים מיהודה ושומרון הגיע הטוויסט

"יש להסברה שלי אימפקט מטורף. אנשים צמאים לקבל מידע מכלי ראשון. אני מקבל הודעות תמיכה גם מארצות ערב. אלו דברים שאפשר לראות אותם בדף הטוויטר שלי. המון אנשים אוהבים את העם היהודי, אוהבים את ישראל ומתנגדים לפרוגרס ולטירוף שקורה היום. צריך לאמץ כוחות"

סוגיה נוספת שאיתה מתמודד רום לאחרונה היא המעצרים המנהליים. "יש עלייה מטורפת במספר הצווים המנהליים כלפי יהודים", הוא מזכיר את הנתונים שחמקו מתחת לרדאר. "ההשוואה שהרבה אנשים עושים, שיש גם הרבה מעצרים מנהליים של ערבים - היא פשוט לא נכונה. צריך לזכור שרבים מהם רוצים לכבוש את המדינה שלנו ולהרוס אותה מהים עד הנהר. מדובר באויב, ושם כמויות מבצעי הפיגועים והפרות הסדר עומדות על אלפים רבים. לעומת זאת אצל היהודים הסיפור אחר לגמרי. הצווים המנהליים ניתנים גם לקטינים, גם כשמדובר בעבירת רכוש בלבד ולאחר אירוע יחיד.

"זה יכול להיות בחור שאחרי שרוצחים את חבר שלו באמצע שהוא אוכל חומוס - החבר הכי טוב שלו, שישן איתו בחדר והם עמדו להתגייס ביחד - הוא רואה בדרך להלוויה את הערבים ממשיכים לנסוע בכביש, מחייכים, מצלמים, מעלים לטיקטוק, שמחים, מאושרים, צועקים. זה מחזה מאוד קשה נפשית, גם בשבילי. וחבר'ה כאלה מקבלים צו מעצר מנהלי או צו הרחקה מנהלי מאזור מגוריהם".

"צריך להבין את חוסר הביטחון שהאנשים האלה חווים, הפוסט־טראומה שהם חווים. כולם פה מפחדים על חייהם ועל חיי חבריהם. לכל אחד יש פה סיפור של אדם קרוב שנרצח. אין פה ביטחון בכבישים. ומאידך, יש רדיפה שיטתית דווקא כלפי היהודים. מבחינת המערכת, היהודי שמביא את הטלה לרובע היהודי כאקט סימבולי, או היהודי שמעז להקים עכשיו יישוב בשומרון - הם אלו שמבעירים את המזרח התיכון. לא מי שבאים להורגו ומצהירים בכל מקום שזה מה שהם רוצים.

"אגב, זה קורה לא רק בארץ. אירופה הולכת לאבדון בגלל זה. אנחנו רואים מה קורה באיטליה ובצרפת, ואנחנו צריכים להבין שזו מלחמה רוחנית, שורשית. יחד עם זאת, כואב לי הקרע שנוצר בעם והנתק שיש בינינו ובין אחינו בארץ ובעולם. חשוב ליצור חיבורים ולהגביר אהבת ישראל".

בעלילה. נער הגבעות בדימוס שעזב את הישיבה בגיל 16 ואיש הסברה בהווה, החליט ללכת ללמוד משפטים. "התעסקתי עם כל מיני דברים, ותמיד הילדים שלי שאלו: אבא, אבל מה אתה עושה? הלכתי להתייעץ עם הרבנית רבקה שפירא, והיא אמרה לי: לך תלמד משפטים. למחרת נרשמתי ללימודי משפטים וסיימתי בהצטיינות. לאמא שלי היה קשה שעזבתי את התיכון באמצע, היה לי חשוב להראות לה שבסוף הסתדרתי גם בצד הנורמלי יותר", הוא מוסיף.

למה דווקא משפטים?

"התחברתי מאוד לעניין של 'ציון במשפט תיפדה'. ראיתי את היחס הקשה שיש כלפי המתיישבים מהבחנה הזאת, והרגשתי צורך גדול לתת מענה".

מאז, כבר שבע שנים שלצד עיסוקיו בהסברה הוא עובד כעורך דין. את עיקר התהודה הציבורית לתפקידו הוא מקבל מתוקף השירות שהוא מעניק לארגון 'חוננו', 'צדיקים גדולים שפועלים במסירות נפש', אך הוא מחזיק משרד עצמאי ועוסק בשלל תחומים נוספים. "אני מתעסק בנדל"ן, בנזיקין, מתמחה בנדל"ן ביהודה ושומרון, בהחזרת נשקים, וכמובן בתיקים פליליים רגילים, של שמאלנים, של ימנים, וגם של ערבים כשצריך", הוא מציין. "אני מאוד נהנה לתת מענה למגזרים אחרים, כי שם אני מקבל תקדימים טובים".

רום מרחיב על המצוקה הגדולה בתחום החרמת כלי נשק, שנגדה הוא פועל ללא לאות. "יש הרבה מקרים שבגלל סכסוך שכנים או בגלל סכסוך על הכביש לוקחים מאנשים את הנשק ואין להם את הכלים לפעול מול זה. הם פונים אלינו ואנחנו עוזרים להם. אנחנו רואים חשיבות גדולה בכך שיהיו אורחים עם נשק שיוכלו להגן על עצמם, בטח בתקופה הזאת, שבה יש כמויות בלתי נתפסות - תרתי משמע - של נשק בלתי חוקי, שעובר את כמויות הנשק החוקיות בארץ", הוא מציג את הנתונים המסוכנים. "זאת כתוצאה מאי

"אנשים מהעולם נדהמו לגלות את הפער בין הפייק־ניוז שהם מקבלים ובין מה שמתרחש כאן". רום בהרצאה בקנדה, ועם קבוצת מבקרים מהולנד בחברון

צילומים: עופר עמרם

שמים גבול למסכים ברוכה הבאה - ההורות החדשה

לקראת שנת הלימודים החדשה ואחרי הרבה שעות מול המסך בחופש הגדול, כתבת 'בשבע' מירי לוי בן-דוד התיישה לשיחה עם ארבע נשים - כולן אימהות וכולן נשים מובילות ומשפיעות בחברה הדתית. היא שמעה מהן כיצד הן מתמודדות עם עידן ההורות החדשה וביקשה עצות והכוונה להורי התלמידים הצעירים לקראת פתיחת הלימודים // **מירי בן-דוד לוי**

מהי עצת הזהב שלך בנושא מוגנות ברשת?
מיכל סט: "העצה שלי היא תמיד לנהל דיאלוג. למשל - בתחילת החופש ישבנו איתם והגדרנו זמנים וכללים בנושא זמן מסך, ועכשיו נעשה ריענון לקראת שנת הלימודים. כמובן אני מאמינה מאוד בדוגמה אישית וגם בהכוונה שלהם. צריך לעורר אותם לחשוב למה לא טוב, למשל להיות שעות מול המחשב, או למה לא טוב להיות מול המסך לפני השינה. שיקראו מחקרים וידעו את הבסיס, כי לא תמיד נוכל לתת להם יד. הם יהיו עצמאיים ויידרש ארגז כלים כדי שיוכלו לשאת את זה לבדם בעתיד".

מהי עצת הזהב שלך בנושא מוגנות ברשת? הרבנית מיכל טיקוצ'ינסקי: "העצה שלי היא לחשוף אותם לדברים חדשים, לסקרן אותם. אני חושבת שבעומק גם הם יודעים שזה כך. ההכוונה שלנו חשובה מאוד - מתוך ההיכרות איתם נדע לעזור להם להגיע לתחומי העניין שלהם".

פונים לקהל הרחב". אני מודה, כמי שמבלה שעות מול הרשת לא ציפיתי לתשובה כזאת, ונראה שלא הייתי היחידה בחדר שהופתעה מהתשובה.

"אם זה לא לקהל הרחב, איך אני מגיעה לשיעורים שלך?", שאלה מיד אפרת אריה, מנהלת מיזם 'חוקות ברשת'.

טיקוצ'ינסקי: "אני פועלת כמו שפעלו במאה ה-19. אני חיה את המאה הזאת, אף שיש לי היכולת והאמצעים שלא להישאר שם. יש תכנים שעלו ליוטיוב, אבל מי שתוצה להגיע לתכנים שלי באופן שיטתי, תגיע כנראה לבית המדרש שלי, לשבת וללמוד".

אצל כלפון, שהרשת היא מקור הפרנסה הבלעדי שלה, הדברים עובדים אחרת. "אני יוצרת את התוכן בכל הפלטפורמות הקיימות. כולל טיקטוק, יוטיוב, ספוטיפיי ואינסטגרם. מבחינתי זוהי משמרת עבודה. שש שעות ביום, שהן שעות העבודה שלי, כוללות גם את הפעילות ברשת. בלי להתנצל. עד לפני שנתיים הייתי שם הרבה יותר. גם חשפתי יותר את הילדים שלי, ועם הזמן, כשהבנתי כמה זה פוגע בי ובהם, לקחתי צעד אחורה. היום רואים אותם, אבל יותר ברקע, כתפאורה, והפוקוס הוא לא עליהם כבעבר. במשך הזמן גיליתי שהם לא היו אנונימיים - הגננות הכירו אותם מהרשת, אפילו החברים או הילדים שפגשו אותם בגינה עם הבייביסיטר. גם אני הרגשתי פגיעה, כי העוקבות הכירו כל דבר בחיי וידעו מה הן נקודות החולשה שלי. כל חיי הייתי בפרונט ובקדמת הבמה, וכשחזרתי בתשובה חיפשתי את הדרך לעשות זאת בדרך מתאימה, והתחלתי עם סרטוני קשירת מטפחות. שמתי לב שכשהעליתי את הילדים באיזשהו אופן, הצפיות והפופולריות עלו, והמשכתי כך עד שהבנתי שזה פוגע. הרגיעה הזאת חדרה משמעית הורידה מהפופולריות שלי, אבל זה היה מתוך בחירה מודעת".

ברגע הזה משתלבת בשיחה מיכל סט, מדריכת הורים, שמקבלת עשרות פניות מצד אימהות מדי שבוע. מיכל מעידה על עצמה שתמיד אהבה לתעד ולצלם, ולכן הכניסה למשבצת המתעדת ברשתות לא הייתה זרה לה, "אבל עד שיצאתי עם העסק שלי לאונליין, לא היה לי בכלל פרופיל באיזושהי רשת חברתית. לכן היום גם בשבילי הרשתות הן עבודה לכל דבר ועניין. גם לקח לי זמן ללמוד לצאת עם הדברים לאור - צילמתי, אבל הייתי צריכה לעבור את מחסום השינוף. היום אני יוצרת את רוב התוכן שלי בעצמי, וזה לוקח לפחות שעות ביום מול המסך. אני מבינה שלרבנית מיכל אין צורך כזה גדול, בגלל קהל היעד שלה. אצלי קהל היעד צורך את הדברים האלה, ושם הוא מוצא אותי. זה השיווק שלי. וזה לא שאני לא שואלת את עצמי כמה אני מוכנה לשלם כדי להיות שם".

את שואלת את עצמך את השאלה הזאת לעיתים קרובות?

"בוודאי. אפילו מדי יום. למשל כשאני נמצאת באירוע ואני רוצה לשתף את העוקבים שלי, ומצד שני אני הכי רוצה להיות בכאן והעכשיו, נוכחת. ואז השאלה הזאת עולה".

להאיר את הרשת

לאריה בקושי היה פרופיל בפייסבוק, אבל

ואם לשלושה מבת ים, יוצרת תוכן ברשת ומרצה על מוגנות ברשת; מיכל סט (37), נשואה ואם לשישה מפתח תקווה, עובדת סוציאלית ומנחת הורים, ואפרת אריה (33), נשואה ואם לארבעה מעלי זהב, עובדת סוציאלית ומנחה למיניות בריאה, מנהלת את מיזם 'חוקות ברשת' בעמותת 'לוקחים אחריות'.

בתחילת השיחה, הייתי סקרנית לשמוע עד כמה הרשת משפיעה על החברות עצמן, וכמה שעות הן מקדישות לעבודה ברשת. "יש לי אומנם פייסבוק, אבל אני רחוקה מהרשתות באופן כללי. גם בו אני לא משתמשת כל כך. אין לי זמן להתעסק בדברים האלה, ומבחינתי הזמן הוא ערך חשוב ביותר", פתחה הרבנית מיכל טיקוצ'ינסקי. "המאמרים שלי עולים למרשתת, אבל אני לא עסוקה בזה. אני משתפת פעולה כשיש יוזמות ומבקשים ממני לשלוח משהו, אבל אני בעצמי לא יוזמת ולא מעלה תכנים לרשתות, והסרטונים שלי באופן מכוון לא

מה שעות של הפוגה נרשמו לטובתנו כשהוזמנו בשיאו של הקיץ למשרדי 'אינטרנט רימון'. נפגשתי שם עם ארבע נשים מובילות, כל אחת בתחומה, לשיחה על הרשתות החברתיות, סכנות האינטרנט ומוגנות ברשת. אין ספק שזוהי נקודת זמן שבה רוב ההורים חווים הורות בדציבלים גבוהים. זמן מסך הוא מושג שנוכחותו מתעצמת, במיוחד לאחר שכל הקייטנות הסתיימו, ובחוץ השמש יוקדת, והכי קל בעולם להתבצר בבית ולבהות במסכים. ויש מסכים. גם למי שאין לו טלוויזיה וחיבור לכבלים.

סביב שולחנו יושבות הרבנית ד"ר מיכל טיקוצ'ינסקי (54), נשואה, אם לשבעה וסבתא לחמש נכדות, המתגוררת בנוף איילון ומשמשת ראשת בית המדרש לנשים בהיכל שלמה בירושלים, מרצה במכללת הרצוג וחברת הנהלת 'צהר'; חן כלפון (30), נשואה

לפני שנתיים וחצי, כשנכנסה לתפקיד ב'לוקחים אחריות', היא הבינה שאין מנוס. "כל הזמן אני עובדת עם נערות, והן הרי שם: בטיקטוק, באינסטגרם. כדי להגיע עם התוכן אל המטרה, גם אני חייבת להיות שם. כשפתחתי חשבון באינסטגרם לצורך העבודה שלי ב'לוקחים אחריות', נתקלתי בשתי בעיות. קודם כול זה גזל ממני המון זמן שאין לי - זה זמן עבודה אחרי הכול. דבר שני הייתי חייבת להיות מעניינת, והחיים שלי לא מעניינים נערות - אני בגיל אחר ובסיטואציה אחרת בחיים. לכן גייסנו שתי נערות אינטליגנטיות בגיל דומה לזה הממוצע של קהל היעד שלנו, והן ימלאו את המשבצת שאני לא יכולה למלא. פתרתי גם את עניין חוסר הזמן והסברתי בעמותה שצריך מישוהו שיתחזק את הרשתות. שחררתי את זה. אני מודה שבאופיי אני מתמכרת בקלות, ושמתתי לב שכשאני שם, אני נכנסת לזה - הרי האינסטגרם מזוהה ויודע מה הכי מעניין אותנו. כשראיתי שזה עובד ככה, עצרתי הכול והחלטתי לבחור שתי דמויות שנותנות לי השראה, אנרגיה, שמוסיפות לי ערך, ורק בהן אני מרשה לעצמי לצפות. לא אגזים אם אגיד שהאינסטגרם יכול למלא אותי ואת הנפש האלוקית שלי כל עוד אני בוחרת לצפות באנשים שמוזינים את הנפש האלוקית ולא את הבהמית".

כלפון: "אני לומדת חסידות, ואני חושבת שדרך הנפש הבהמית אפשר לשרת את האלוקות. אני אומרת - לא להימנע. להיות שם, ועם הכלים הנכונים נביא דברים טובים לעולם ונקדש שם שמיים. יכול להיות מצב שבו לבת שלי משעמם, ואגיד לה - בואי תראי סרטון הדרכה איך לצייר, ואחריו היא מציירת. כביכול זה יכול להתפס כשטחי, אבל לא - זה מחזק אצלה את היצירתיות והביטחון. כשהתורה היא תורת חיים, נוכל להכניס בה את הקודש גם בפעולה שטחית".

מהי עצת הזהב שלך בנושא מוגנות ברשת?

חן כלפון: "משביעו רעב ומרעיבו שבע. ככה זה עובד. אימהות, קחו מדי פעם הפסקות מהרשת,

זה יעשה לכן טוב. עם הילדים וגם עם עצמנו - כדאי ליצור עוגנים, הרגלים, לאמץ אותם, למשל לא אוכלים מול מחשב או מול הטלפון, או שבכל יום בין 16:00 ל־18:00 אין מסכים, וכו'".

סט: "בהחלט המטרה היא להאיר את הרשת. אנחנו צריכים להוסיף אור ולמצוא את הדרך המדויקת לעשות זאת. חשוב לא להרגיש מיוסרים אם אנחנו קצת גוללים ברשתות - אנחנו צריכים להיות סלחנים כלפי עצמנו כהורים ולהבין שיש כאן איזשהו צורך, עניין, וכך גם למצוא פתרון חלופי. אם אני זקוקה למנוחה - מה אני יכולה לעשות אחרת כדי להשיג אותה?"

לא לעמוד מנגד, לעמוד לצד

הרבנית טיקוצ'ינסקי, כשאת שומעת את הלבטים של החברות כאן, את בטח אומרת לעצמך - מול שאני לא שם. "אני שוב מעלה את נושא הזמן. יכול להיות שלו הייתי שם, היו לי יותר הזדמנויות להפיץ את התוכן שלי, ואולי אם מישוהו אחר היה עושה את זה, זה היה בסדר. כשאני אומרת שאני לא ברשתות, אני מדברת על עצמי. יש לי גם ילדים, והם יכולים להיות שם, אבל הם רואים את הדוגמה האישית שלי. לצורך העניין בנושא הזמן צריך לחנך את הילדים לפני הכול לסנן בעצמם את הדברים, להשתמש באינטרנט ובכל מה שהוא מזמן בחוכמה".

סט: "ודאי שלפני הכול אנחנו מחנכים לסנן, אבל במציאות שבה אנחנו חיים, חייבים לשים גם סינון תכנים באינטרנט. זוהי הדרך שלנו להגן עליהם. חשוב גם לדבר על זה. להסביר את הסכנות, להזהיר מפניהן, לשים את הדברים על השולחן".

אריה: "מבחינתי כשהם יודעים ששמת להם את הגבול הזה - זה ערך. כמו שכשאומרים להם שאנחנו לא הולכים לחוף מעורב - הם קולטים שזה ערך. זה ערך מבחינתי שלא תהיה אפשרות בבית שייכנסו תכנים לא הולמים. כנראה הם ייחשפו לדברים כך או כך, אבל אתווך להם את זה. בעמותה יש לנו קהילת 'הורים חזקים ברשת', שאליה מגיעות שאלות אנונימיות. רוב ההורים לא עסוקים במניעה אלא מוטרדים כאשר הם מגלים שכן קרה משהו - שהילד נחשף להטרדה, לאלימות, לתוכן לא צנוע, בריונות ברשת. אנחנו תמיד שואלים אם יש להם סינון, זה הכי בסיסי. האם יש לכם הגנה? האם דיברתם פעם עם הילד על כך? זה באמת מתחיל מדיבור ושיח והסברה. אי אפשר לעשות סינון בלי לדבר. יש היום תכנים נהדרים כתחליף, ובעיקר סדרות, כי הבעיה מתחילה כשהשוטטות היא אינטואיטיבית - רואים משהו ביוטיוב וזה מביא את הסרטון הבא ואין לזה סוף. גוללים וגוללים. כשהם גוללים, אני מבקשת מהם להפסיק ופשוט לחפש משהו מדויק - איזה שיר או סרטון חיפשתם?"

סט: "הרבה הורים מוטרדים משאלת זמן המסכים. הם שואלים אותי מה אפשר לעשות כדי שיהיו שם פחות. מסתבר שלצד זה, מה שהכי מטריד את הילדים אלה ההערות של ההורים בעניין זמן המסך שלהם. הכלי העיקרי להורים הוא להניח את האמירות השיפוטיות והביקורתיות בצד, כי זה רק גורם לילדים להרגיש שההורים הם לא הסמכות והכתובת בעניין מה שצריך לקרות עם המסך, ממילא הם רואים בזה כלי שלילי. זה אומר שכשיקפוץ לילדים תוכן לא הולם, הם בוודאי לא יסמכו על ההורים בעניין הזה. אני אומרת להורים - קחו נשימה. תצטרפו אל הילדים. שבו לידם. תראו במה הם צופים. תגלו מעורבות".

כלפון: "זה בדיוק מה שאני אומרת להורים בהרצאות - לא לעמוד מנגד. לעמוד לצד הילדים, ואז הגישה משתנה. אני מדברת המון גם על הדוגמה האישית - אם את לא מורידה את העיניים מהטלפון כשהילד בא לדבר

איתך - למה את מצפה? שתקראי לו ומיד הוא יתייצב?". כלפון מספרת איך היא בעצמה קבעה לאחרונה שבוע בלי מסכים, אף שזה מקור הפרנסה שלה, וזה לא קל לה. "חשוב לפעמים להתנתק ולשים לעצמך ולילדים גבולות".

גבולות וחלופות

איזו שאלה ההורים שואלים אותך הכי הרבה? כלפון: "הם תוהים איך אני יכולה להיות ברשת בעצמי ובכל זאת להיות בשליטה בנושא. הרי נשים שזה לא העיסוק שלהן, מוצאות את עצמן כל היום בסמארטפון. אחת התשובות שאני עונה היא שכשאת מבינה למה - יש לך גם איך. כשאת מבינה איפה זה פוגע בך - במשפחה, בזוגיות, בהתנהלות שלך, בהורות, קל לך יותר לשים את הגבולות. וסינון - זה לא רק באינטרנט אלא משהו פנימי שלי - את מה אני רוצה לצרוך. לגישתי זו לא בעיה של זמן אלא של תוכן. אם אעקוב אחר מישוהו ערכי, למשל, אאזין לפודקאסט שמעשיר את עולמי, זה לא כמו שאעקוב אחר דמות נוצצת שחיה חיים שטחיים ולא אמיתיים".

מיכל סט: "אם לנו קשה כל כך עם האינטרנט, מה חווים הילדים? זה משהו שכל הורה צריך לתת עליו את הדעת".

חן כלפון: "לכן יש דוגמה אישית. אני תמיד אומרת להניח את הטלפון באיזשהו מקום בבית ולא להסתובב איתו בכיס או צמוד ביד. ואיזה יופי יהיה אם הילד ישאל: אמא, איפה הטלפון שלך? ותעני שאת לא יודעת".

הרבנית ד"ר טיקוצ'ינסקי: "אני מסכימה עם כל מה שאתן אומרות, ועדיין חושבת שלפני הכול, צריך ליצור להם חלופות ולהציע אותן. לא רק לדבר איתם על האינטרנט ולגלות אמפטיה, לצפות איתם ולהסביר להם איך להשתמש בו באופן שמגן עליהם, שזה חשוב מאוד, אלא גם לצאת איתם, לדבר איתם, לשחק איתם, כמו שעשינו פעם. לעשות דברים שאנחנו עשינו כשהיינו ילדים, כי היו לנו חיים מלאים ועשירים ולא הרגשנו שמשוהו חסר לנו. האחריות מוטלת עלינו, כי ברור שקל יותר לתת מסך, והחלופה דורשת מאמץ. אני לא מצפה שנחזור לאחור ונתעלם מכלי עצום כמו האינטרנט, שכולנו נהנים ממנו ומתקדמים בזכותו, אבל כן נצטרך להתאמץ יותר ולהציע להם חלופות".

אפרת אריה: "אני חושבת שאם ההורים יתמקדו פחות בכמה הילדים במסך ויתמקדו יותר בכישרונות ובהתפתחות האישית של ילדיהם, וכן, גם בלימוד התורה שלהם, וישקיעו את האנרגיה בזה ובלהוסיף טוב במקום להתעסק באיך להפחית מהרע - יהיה לכולם טוב יותר".

ואיפה נמצא האיוון הנכון בעינייך, אצלך ואצל הילדים?

"הייתי שמחה להיות זמינה ברשתות רק בשעות העבודה ולא אחר הצהריים, ושבערב - המנוחה שלי - לא תהיה גלילה או דילוג בין אפליקציות, אלא הזמן יהיה מוקדש לתחביבים שלי. לפעמים זה עובד לי ולפעמים לא. אני מודה שלפעמים כשאני מתגברת ומניחה את המכשיר בצד, אין לי רעיון למשהו אחר לעשות, וכשאני כן מגיעה לרעיון זה משמח ומספק מאוד. בהקשר של הילדים - אי אפשר לא לאפשר ואף ללמד מסכים. בחופש אני גם מרשה שעה וחצי של בהייה בכיף, ונוסף עליה עוד שעה וחצי של משהו מלמד. אחד הילדים שלי למשל מתעניין בקיפולי נייר, וזה עושה לו רק טוב".

מיכל סט: "שישתמשו באינטרנט, אבל שימוש אקטיבי וכמה שפחות פסיבי. אם הם

מהי עצת הזהב שלך בנושא מוגנות ברשת?

אפרת אריה: "כשאני מלאה, כשטוב לי בחיים, כשאני באיזון נכון בין הבית לעבודה, אני פחות מחפשת את המסך. כדאי ליישם את זה גם בהקשר של הילדים, שתהיה להם כמה שיותר תעסוקה משמעותית. לאפשר להם את הגינה, את המגרש, את החוג בתחום שהם טובים בו, את הספורט.

לתת להם את התנאים האופטימליים לממש את הכישרונות שלהם ולדחוף אותם לשם, ואז, כשהם יהיו מול המסך, זה יהיה חלק ולא משהו איך סופי. עוד עצה חשובה - לא לפחד מסינון! אני נתקלת בעבודתי בהרבה אנשים שחוששים ממשהו שלא היה להם, נרתעים מטכנולוגיות, ואני אומרת - מזה אתם חוששים ומהסכנות לא? זה משמעותי הרבה יותר ממה שאתם חושבים".

מול המסך - אז כמה שפחות בבהייה וכמה שיותר ללמוד מהמסך, לרכוש מיומנויות". חן כלפון: "גם אני מאמינה בלשלב, להגדיר שעות, זמנים ותוכן, ויש כאן מקום גדול לסמכות ההורית. כל עוד לא הגעתם למצב שבו אתם באמת עומדים מאחורי המילה שלכם, יהיה קשה מאוד להנהיג כאלו הנהגות בבית". הרבנית ד"ר טיקוצ'ינסקי: "אין ספק שהאתגר הגדול הוא בחופש. ברור שכשנכנסים למסגרות ובעיקר כשמוסדות החינוך לא מרשות מסכים, זה פחות מורכב. בכל אופן, גם בחופש נדרשת תשומת לב למינונים ולשעות הצפייה, ואם צופים - יש כל כך הרבה מה ללמוד. הבת שלי למדה אנגלית ברמה גבוהה ונגינה על גיטרה, ויש אפשרות לרכוש נכסים לחיים דרך האינטרנט, אם עושים זאת נכון".

"אני רוצה לעשות המון דברים ובסוף אני כמעט ולא מצליחה לעשות כלום"

"אני מרגישה שיש לי כל כך הרבה דברים שאני רוצה לעשות וכשאני מסתכלת במבט לאחור על השבוע שלי, אני מרגישה שלא עשיתי כלום"
"מה למשל?"

"אני רוצה להתחיל את היום שלי בלקום מוקדם ואחר כך פעילות ספורטיבית, שעה של מדיטציה, ללמוד שעה חסידות, להקדיש לכל ילד לפחות חצי שעה ביום, לקבוע פגישה קבועה עם בעלי לכוס תה בערב, וחשוב לי ממש להירשם לסדנא לפיתוח אישיות, למצוא זמן לפגוש את חברות שלי וכמובן זמן עבורי"
"זהו?" שאלתי בחיוך

"הלוואי וזה היה הכל, יש לי מלא דברים שרשמתי לי במחברת.

כל יום הולדת אני מבטיחה לעצמי מטרות ובסוף שנה מרגישה שלא עשיתי כלום" ענתה

"זה מעין מצב פסיכולוגי שבו יש בתוכך קונפליקט בין 2 חוויות מאוד סותרות

בנפש ואת לא מצליחה לאזן בין הרצונות לבין היכולת לממש אותם בפועל, בשפת החסידות זה נקרא מצב של תוהו או "אורות מרובים עם כלים מועטים".

כשאת נמצאת ברצונות אינסופיים כמעט בלתי מוגבלים זה נקרא ריבוי אורות. כאשר את לא מצליחה להגביל את הרצונות שלך ולתתם אותם לתוך המציאות ולהביאם למימוש זה גורם לך להיות בריקנות גמורה וזו תחושה נוראית".

יש 2 גורמים שמונעים מאיתנו להגיע למקום מתוקן בין האורות לכלים: חוסר איזון בין החסד (השפעה) לגבורה (הגבלה)

חוסר איזון בין כתר (רצון) לתפארת (לב) חוסר איזון בין החסד לגבורה - נניח אדם שרוצה לעשות המון חסד, הוא בונה תאוריות ועולם שלם של כל החסדים שהוא רוצה לעשות אבל הם לא מתרחשים במציאות אלא נבנים במעין עולם וירטואלי בתוכו. כשהחסד לא יורד למציאות (פוגש את הגבורה) ונשאר רק ברצון זה נקרא ספירה של עולם התוהו ובה האורות מרובים והכלים מועטים.

"אז איך אני בעצם מגיעה למצב מתוקן שאני יכולה לממש את הרצונות שלי?" שאלה

על מנת שזה יפעל במציאות, זה מחייב

אותך להגיע לאיזון בנפש.

הרצון לממש הן את החסד והן את הגבורה בתוך המציאות, הרצון הזה מחייב את המבט פנים אל פנים.

להפנות את המבט ולשאול: האם זה מסתדר עם המציאות או לא? האם זה טוב לאדם השני שאני עושה איתו חסד או שזה לא טוב? האם זה בכלל מתאים ומסתדר החסד שאני רוצה לעשות?

צריך לאמת את זה מול המציאות, אחרת את נשארת לגמרי בתוך עולם הרצון. "עולם התיקון מתחיל מהנקודה של היכולת להגביל את האורות.

זה להבין שאני לא יכולה לתת לרצון שלי להתפשט עד אינסוף והרצונות חייבים להיות מוגבלים בתוך עולם של מציאות ואז מתחילים להוצר כלים.

דבר נוסף שמקשה על התיקון הוא: חוסר איזון בין הכתר (רצון) לתפארת (ללב).

"למה את מתכוונת?" שאלה

"כשאנחנו עושים דברים מרצון אבל לא

בשלמות ומעומק הלב, אלא מתחושת חוסר ברירה.

עולה לך משהו כזה מהחיים שלך?" "בוודאי, העבודה שלי.

אני צריכה להביא כסף הביתה אבל אני לא באמת רוצה לעשות את זה, אני מרגישה שאני תחת אילון"

"זה מצב של חוסר איזון בין הרצון ללב שלך, כשאת רוצה משהו גם פנימית, אז את רוצה אותו בצורה שלמה ואז נוצר איזון בין הרצון ללב."

"אז למה אני בעצם לא מורידה את הרצונות שלי למציאות ונשארת איתם באוויר?"

"כי את מרגישה שהמציאות מצמצמת ומגבילה לך את הרצונות ואז את מעדיפה לא להוריד אותם הסברתי

"אבל אני כן עושה כל מיני דברים" הגיבה "נכון. אבל את עושה אותם מתוך אילון ולא מתוך שלמות וכל זה נובע מתחושת חוסר היכולת שלך להגביל מלכתחילה את הרצונות שלך.

"אז איך אני מגבילה את הרצונות שלי?" שאלה

"מילה אחת: ביטול" כשאת לא יכולה להגביל את הרצונות שלך, זה אומר שאת לא מסוגלת לבטל את עצמך. כל מה שאת רוצה ובדרך שבה את רוצה, חייב להיות.

כשאת מפתחת יכולת של ביטול, את מסוגלת להגביל את הרצונות שלך לתוך כלים ואז את מאזנת אותם ויכולה להיות לגמרי שלמה איתם"

חנה דיין - טיפול זוגי ופרטני לנשים
במשברי חיים ברוח הפסיכולוגיה היהודית
קליניקה פרטית במרכז
מטפלת ומייעצת גם בזום ובטלפון
מייל: hanna.tipul@gmail.com
טלפון: 054-4480705
לכל המאמרים: www.hannad.co.il
(טיפול פרטני לגברים יתן על ידי מטפל)

צילום: מאיר אליפור

התחלה// נולד וגדל בניו־יורק, תחילה בברוקלין ולאחר מכן בסטטן איילנד. "השתייכנו לקהילה דתית־ציונית. גדלתי בניו־יורק שהייתה קצת מפחידה, היו שש רציחות ביום, ילדים נחטפו בלי סוף. אבל עם כל הפשע, היה כיף שחינו לצד כל בני הדודים והמשפחה המורחבת שגרה לידנו".

עולים// בגיל תשע עלה עם משפחתו ארצה. "יום אחד חזרתי הביתה מבית הספר ואבא ואמא הושיבו אותי על הספה ובישרו לי שעוזבים את ניו־יורק ועולים לישראל. לפני שהם עלו ארצה, הם מעולם לא היו בה. הדבר היחיד שידעתי על ישראל זה שסבא וסבתא שלי זכו בהגירה על זוג כרטיסים לישראל מטעם עיתון יהודי. הם חזרו עם אבנים מירושלים ומלח מים המלח. התחלתי לשאול מה עם כל המשפחה והחברים, מתי הם יעלו לישראל, והוריי ענו שרק אנחנו נוסעים, אבל הבטיחו שבעתיד כולם יבואו. הם הסבירו שבישראל בטוח יותר, זה המקום שבו יהודים צריכים לחיות".

אבא// פייבי ברמן (68). גדל בברוקלין במשפחה של חוזרים בתשובה, בארצות הברית עבד כאיש מכירות, ובארץ עובד כיועץ זוגי וחינוכי. "ציוני ברמ"ח ושס"ה. כיף לראות את ההצלחות שלך, עד כמה הוא חי את האנשים שהוא נמצא איתם".

אמא// רחל־לאה ברמן (67). בארצות הברית ניהלה מסעדה, ולאחר העלייה ארצה עבדה בקייטרינג. עקרת בית בשנים האחרונות. "גידלה את הילדים והיום מגדלת את הנכדים באהבה גדולה".

מתנחלים// התכנן המקורי היה להתמקם במרכז קליטה במבשרת ציון, אבל בעקבות מבצע משה שהעלה באופן פתאומי את יהודי אתיופיה ארצה - המרכז התמלא עד אפס מקום. "ביקשו שנדחה קצת את העלייה, עד שימצאו לנו מקום חלופי. אבא שלי לא הסכים בשום אופן. הוא יצר קשר עם שליח גוש אמונים לארצות הברית, יענקל'ה שטרנברג, והוא ארגן לנו אשקובית ביישוב קדומים. לא ידענו מה זאת אשקובית ואיפה זה קדומים. היו פערי תרבות מטורפים. בניו־יורק גרנו בבית גדול ורחב ידיים, ואילו באשקובית לא היה מספיק מקום לכל המזוודות ולכל הארגזים ונאלצנו להשאיר חלק בחוץ".

מאמע רחל// "הגענו ארצה ביום חמישי בלילה. אבא שלי אמר שחשוב לו עוד לפני שבת להגיע לכותל המערבי, לקבר רחל ולמערות המכפלה. למחרת בבוקר התעוררנו לקול המסווחים במחנה הצבאי קדום הסמוך. בהתחלה לא הבנו מה זה ונכנסנו מתחת למיטה. חיכה לנו טנדר בחוץ כדי להסיע אותנו. הייתה התרגשות מטורפת. בסלון בניו־יורק הייתה לנו תמונה ענקית של קבר רחל וזה היה חלום שמתגשם".

עברית קשה שפה// אחד האתגרים הגדולים שחווה עם העלייה ארצה היה אי ידיעת השפה העברית. "לא ידעתי מילה בעברית, אבל דווקא בגלל שהגענו לקדומים, שבה לא היו עוד דוברי אנגלית, יחד עם החיבוק החם - זה הכריח אותנו ללמוד עברית מהר מאוד. גם אני וגם אחיי הקטנים יותר מדברים עברית בלי מבטא זר בכלל. הפכנו לישראלים עד כדי כך שההורים היו צריכים לריב איתנו שנמשיך לדבר אנגלית כדי שנוכל לתקשר עם הסבים והסבתות".

עוברים// כשהיה בכיתה ו' אביו מצא עבודה חדשה במעלה אדומים והיה נוסע לשם מדי יום מקדומים. "לאחר שבאחד הלילות הוא נכנס

הרב אבי ברמן

47

נשוי לפנינה, אב לתשעה וסב לשלושה

תושב גבעת זאב

מנכ"ל OU ישראל

שליחות// בשלב מסוים הרצון לצאת לשליחות בקהילה היהודית בצפון אמריקה חזר לבעבע. "הלכתי למורי ורבי, הרב מרדכי אליהו, שאליו נקשרתי תוך כדי הלימודים בישיבת שילה. בסוף נפלה ההכרעה על ונקובר שנמצאת בחוף המערבי של קנדה, לעבוד שם מטעם ארגון ה־OU. בבוקר למדתי בכולל, בצהריים הפעלתי את תוכנית ה־NCSY לנוער של הארגון. יצאנו לשנתיים שהפכו לחמש שנים. בסיומן השארנו מחוז של 1,500 חברים - רבים מהם חזרו בתשובה, עלו ארצה והקימו משפחות. אנחנו שומרים איתם על קשר הדוק ואני מגיע לבקר שם פעם בשנה. גם שולחן השבת שלנו מלא באורחים שמגיעים משם".

טו"ב בישראל// כשהודיע על סיום השליחות, התבקש לקחת על עצמו את ניהול הסניף הישראלי של ה־OU. "גם במקרה דנן הרב מרדכי אליהו הכריע: 'עניי עירך קודמים'". מאז, כבר 17 שנה שהוא בתפקיד. "מגוון מאוד. גם עבודה עם הקהילה דוברת האנגלית של העולים ארצה, עבודה יומיומית עם המרכז לדוברי האנגלית בירושלים, שיעורים ופעילויות לכל הגילים".

ברחובות// פרט לפעילויות עם קהילת דוברי האנגלית משקיע הארגון גם בפעילות עם דוברי העברית, כמו הזולה של חצרוני. "הראל חצרוני

בטורונטו שבקנדה. מדי יום היה משתף את התלמידים בסיפורים ובתמונות מתוך השליחות. "באותם ימים החלטתי שיום אחד עוד אחזור לצפון אמריקה, לתת בחזרה לקהילה שממנה אני מגיע".

ספרא וסייפא// לאחר סיום כיתה י"ב הלך ללמוד בישיבת ההסדר בשילה. התגייס לחיל התותחנים, אך בעקבות פציעה הועבר לשרת במדור שחוררים בבקו"ם. "זה לא היה התפקיד הכי מעניין בעולם, אבל נחשפתי בו לחבר'ה מבחוץ. זה איפשר לי להיות עם חיילים שלא מגיעים מהעולם שלנו, להתחבר אליהם וללמוד מהם. היו לי איתם שיחות עומק טובות, חלק מהם חזרו אחר כך בתשובה".

החצי השני// פנינה. "חברה של אחותי, פגשתי אותה במהלך ההכנות לתנועה המשפחתית. היא הייתה באמצע לימודי סיעוד בשערי צדק ותואר בבר אילן". השניים התארסו במהלך השירות הצבאי ונישאו מיד אחריו. כיום היא אחות בקופת חולים כללית, מחלקת אורתופדיה. הזוג הצעיר קבע את ביתו בשילה, בסמוך לישיבה. "היה לה חשוב שאמשיך לגדול בתוך הישיבה, שבה ניהלתי תוכנית לדוברי אנגלית. כל מה שהצלחתי לעשות בחיים הוא בזכות פנינה ואין לי מספיק מילים להודות לה על כל מה שהיא בשבילי".

בטעות לכפר ערבי ושרפו את רכבו, אמא אמרה לו: או שתעבור לעבוד בקדומים, או שנעבור לגור ליד העבודה". בתוך זמן קצר עברה המשפחה למעלה אדומים.

ספסל הלימודים// בכיתה ז' כבר התחיל ללמוד בירושלים. "בעצם התחלתי את היסודי בניו־יורק, המשכתי בבית הספר אלון מורה בקדומים, חטיבת ביניים בבית הספר נעם בגבעת שאול, משם עברתי ללמוד בכיתה ט' בישיבה התיכונית אור עציון".

מחובר// בישיבה באור עציון הוא נחשף לצדדים ייחודיים אצל הרב דרוקמן, שאחרים פחות הכירו. "הרב דרוקמן היה חזן ביום הכיפורים, היו לו כאלה עוצמות. ראיתי איך ראש הישיבה מדבר בפני בורא עולם. זאת חוויה שנחקה אצלי בנשמה. מאז בכל יום כיפור אני רואה מולי את הרב דרוקמן עומד ומתפלל. בנוסף לכך, ראיתי את האמונה הענקית שלו גם ברגעים הכי קשים, את סעודות השבת שלו, וגם את הרגעים המצמררים אחרי שנפצע בפיגוע. למדנו ממנו איך להיות מחוברים לבורא עולם וכיצד להשתלב בהנהגת עם ישראל".

השראה// הרב דוד יאסי, אחד הר"מים בישיבה, חזר זמן קצר קודם לכן משליחות

במגרש הביתי

בוקר טוב

סדר היום מתחיל בחמש וחצי. "עונה על מיילים מארצות הברית, יוצא מהבית בשש וחצי ונוסע לירושלים. שחרית בבית כנסת שנמצא מול העבודה. רבע לשמונה במשרד, לומד דף יומי, ואז מתחיל יום עבודה גדוש ואינטנסיבי. לפחות יום אחד בשבוע משתדל לצאת אל השטח, לראות בעצמי את הפירות והאתגרים. שלוש פעמים בשבוע משתדל להגיע הביתה לארוחת ערב ולהמשיך לעבוד מהבית. מנסה לצאת להליכה עם אשתי. מסיים את היום בסביבות אחת ורבע בלילה".

השבת שלי

"המוון אורחים, סעודות שבת ארוכות, הרבה שיחות עם הילדים. קם למניין הראשון, מסיים את התפילה בשמונה ומתחבר לשיעורים עם הרב אלי שיינפלד ולימוד עם הילדים".

פלייליסט

"בגדול - מה שהילדים שומעים בבית: אלישע בירנבאום, ישי ריבו, עקיבא".

דמויות מופת

הרב מרדכי אליהו והרב חיים דרוקמן. "אנשי אמת. מה שאתה רואה - זה מה שאתה מקבל".

משאלה

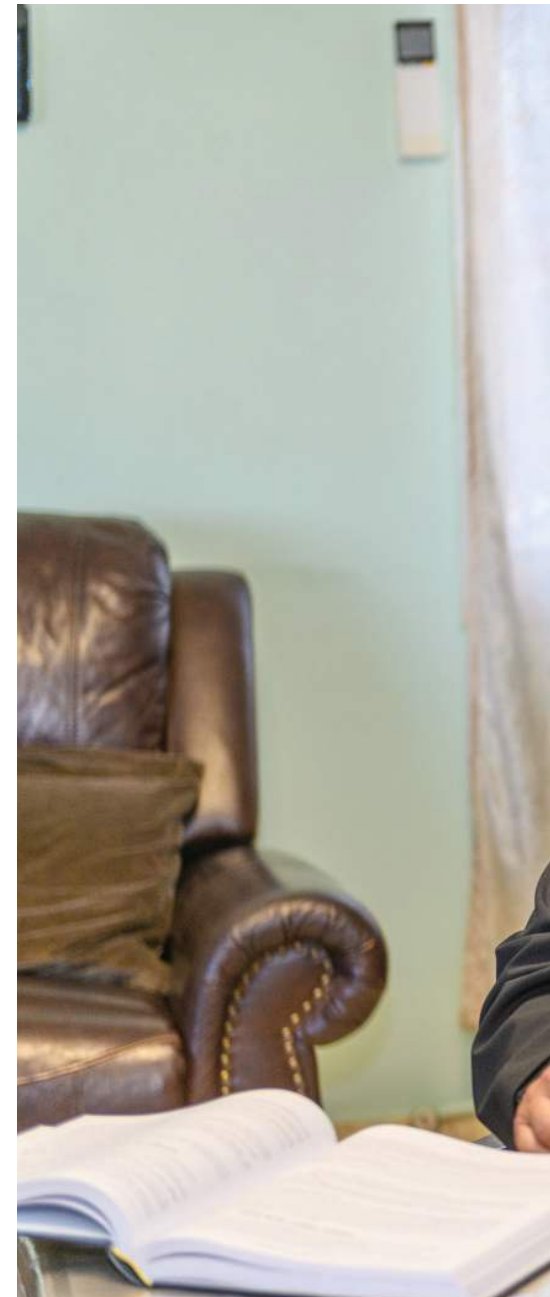
"בית המקדש".

מפחיד אותי

"גבהים".

כשאהיה גדול

"מקווה שאהיה סבא אוהב, סבא שהוא דמות לנכדים שלו".

הסתובב ברחובות ירושלים ועבד עם בני נוער. בשלב מסוים הגיע ל-OU עם תוכנית להגשמת החלום. ראינו שיש מצב לא פשוט ברחובות, בני נוער זקוקים לחום, אהבה והכוונה. כיום, 22 שנה אחרי שפתחנו את הזולה, עוברים בה 4,500 נערים בשנה. פתחנו זולה נוספת בצפת ומרכזים נוספים לבני נוער בפריפריה. 92 אחוזים מהם מתגייסים לצבא או לשירות לאומי, מתוכם 45 אחוזים הולכים קודם לכן למכינות ולישיבות".

ללא הפסקה // "זאת עבודה שהיא 24/7, אין רגע דל. ברגעים הפנויים שיש לי בכל זאת, זכיתי והרב שמואל אליהו ביקש ממני להנחות את התוכניות השבועיות שלו ברדיו גלי ישראל. אני עושה זאת כבר 11 שנה ורואה בזה זכות ענקית. בנוסף לכך אני מעביר שיעורים ועונגי שבת בסניף בני עקיבא בגבעת זאב. הלב שלי מאוד עם בני הנוער".

הנחת // תשעה ילדים: מאיר (25), שלמה (24), צבי יהודה (22), אלישיב (20), יחזקאל (18), דביר (16), צופיה חנה (13), מרדכי צמח (11) ומוריה (8).

אם זה לא היה המסלול // "כל תחום שקשור לדור העתידי".

ספר חדש בסדרת רבי המכר "לגדול!"

ספר חדש בסדרת "לגדול!" של סיון רהב-מאיר: 50 סיפורים על תנועת החסידות ועליו.

אחרי שני רבי המכר הקודמים, **סיון רהב-מאיר** מוציאה ספר חדש לשנה החדשה: אתם מוזמנים להכניס לתוך חייכם את הגישה המאירה של הבעל שם טוב, מייסד תנועת החסידות. סיפורים על שמחה, ביטחון עצמי, יצירתיות, מנהיגות, חברות אמת, התמודדות עם משברים ועוד ועוד.

מומלץ כמתנה לחג, לכל הגילאים ולכל המגזרים.

ידיעות ספרים

להשיג באתר ybook, סטימצקי, סטימצקי, נאמן ספרים, בי-בית ובחנויות הספרים המובחרות

אוהבים לעזור?

הצטרפו עכשיו למיליוני אנשים בעולם שעוזרים אחד לשני בכל תחום.

הורידו את האפליקציה willing app והתחילו לעזור או להיעזר איך שמתאים לכם.

willingapp.com

האפליקציה היחידה שסוחפת את כולם לנתינה, עזרה ותשומת לב

האפליקציה הינה עבור עזרה הדדית ללא תמורה כספית, ומבוססת מיקום. האפליקציה פותחה לרווחת הציבור על ידי עמותת "לעזור ולסייע", ללא מטרת רווח ומוכרת כמלכ"ר לפי סעיף 46. האפליקציה זמינה בעברית ובאנגלית, ומשרתת עמותות ופרטיים כאחד. נשמח לתגובות, אנא פנו ל-daniel@willingapp.com.

חנה קטן
chanakatan@gmail.com

הפרדה בריאה

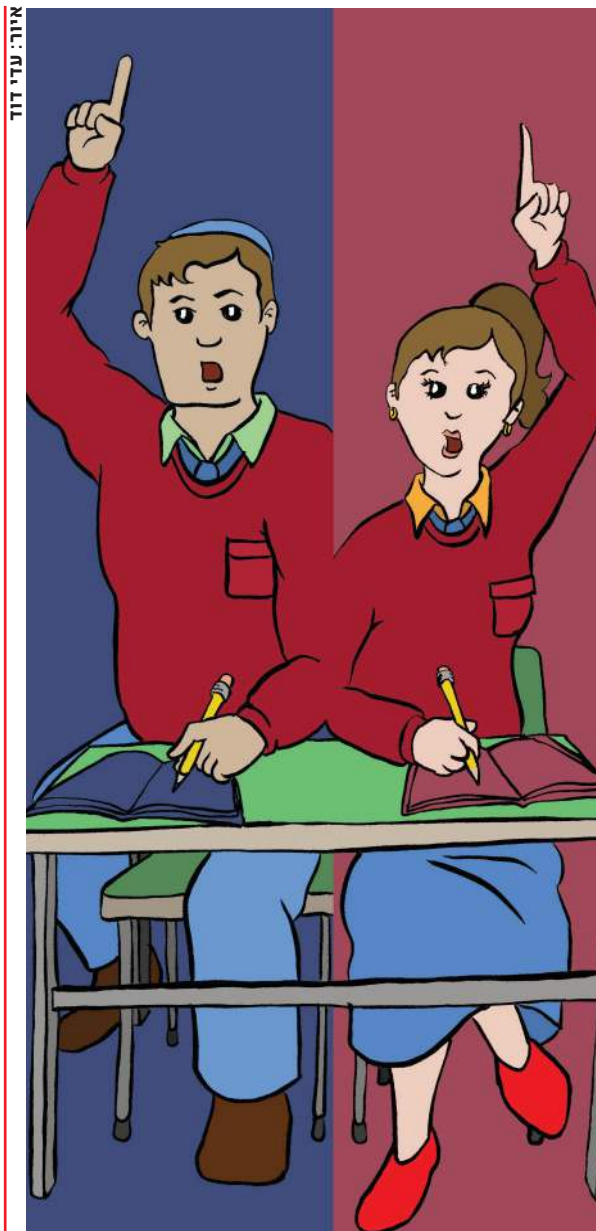
עוד עולה כי בכיתות נפרדות קל יותר לבנות להתחבר למורה שלהן, ובמקביל הבנים נוטים להתווכח הרבה פחות עם המורה.

בברכת הרב אורבך. גם באקדמיה נושא ההפרדה היה לפולמוס ציבורי, כביטוי לשינויים שחלים בעולם האקדמי בשנים האחרונות. בעשור האחרון ישנה מגמה בולטת של ריבוי סטודנטים מהמגזר החרדי באקדמיה. רובם מבוגרים יחסית ונשואים, לא מתאים להם ללמוד במעורב בגלל חוסר הצניעות בקמפוסים. לכן נפתחו מכללות אקדמיות שמציעות הפרדה, וגם מסלולים בתוך האוניברסיטאות. המסלולים מיועדים גם לחרד"לים ולכל מי שחשובה לו ההפרדה המגדרית. ככלל, בציבור הדתי-לאומי קיימת לצערי פשרנות מסוימת בנושאים הללו בעוד בציבור החרדי זהו קו אדום. אני למדתי באוניברסיטת תל אביב החילונית והשמאלנית, שהייתה במרחק הליכה מהבית ברמת אביב. היה לי קשה מאוד מבחינה רוחנית ושקלתי לעזוב את הלימודים. בסוף השנה השנייה התיעצתי עם הרב שלמה זלמן אורבך, והוא עודד אותי להמשיך ובירך אותי בשנית. לאחר שנתיים עברתי לירושלים, לקראת נישואיני באמצע השנה השלישית ללימודים. גם שם היה רוב חילוני ומעט מאוד נשים, אבל עוד מימי נעוריי התרגלתי למסגרות הטרוגניות. לילדינו, שקיבלו חינוך אחר, לא יתאים הלימוד במסגרות מעורבות.

הוי האג'נדה. בימים אלו התפרסם מסמך של ההסתדרות הרפואית ובו הצהרה שהפרדה מגדרית פוגעת בבריאות. אם כך, זה כנראה מדעי? אז זהו שלא. רופאים בכירים כבר עמלו והפריכו טענה אחר טענה. גם אותי המסמך הזה לא שכנע, ולא אכנס לסעיפים מדויקים מדי. לא מדעיים בעליל.

גם בצבא כידוע הצליחו בעלות האג'נדה לשכנע את המטכ"ל שאפשר להכניס בנות לכל היחידות הלוחמות. אם כך, לא ברור לי למה הספורט עדיין מגדרי. ראוי שיהיו הפגנות ועצומות כדי שמכבי תל אביב, נבחרת הפאר בכדורסל, נציגה חציירשמית של מדינת ישראל בעולם, תכניס גם בנות לנבחרת. ואולי, כמו שאמר כבר חכם אחד, בכדורסל כולם מבנים שבסוף צריך לנצח, מה שכנראה במטכ"ל לא ברור. כל זה תוך התעלמות מהנזקים הגופניים הקשים ששירות צבאי שמחייב מאמץ פיזי מופרז יכול לגרום לבנות הללו לכל החיים. נכון, גם ספורטאיות סובלות לפעמים מנזקים דומים, אבל הן עושות את זה מבחירה, וגם יכולות ואפילו נאלצות לחדול מפעילות ספורטיבית באופן זמני או קבוע.

הוי האג'נדה. כשהייתי נערה אבי הקים ליגת בטיבול (BatBall) של בית הספר שאותו ניהל. הייתה קבוצת בנים וקבוצת בנות. אהבתי מאוד לשחק בטיבול. ביום ראשון, שהיה יום חופשי מלימודים, היינו לובשות את מדי הקבוצה - חולצה ומכנסיים אפורים עם לוגו של הקבוצה, כובע קסקט מיוחד ונעלי ספורט - ויוצאות עם אבי למשחק במגרש בעיר, וכך אמי יכלה קצת לנוח בסביבת הקטנים. נהנינו גם מהמשחק וגם מגאוות היחידה של קבוצת הבנות. בית הספר לא היה תורני, אבל הוא פשוט נתן לנו להתנהל כמו ילדים בלי אג'נדות. יש דבר כזה היום?

לא רק מבחינה פסיכולוגית מצבם של הילדים משתפר בכיתות נפרדות אלא גם בריאותם הפיזית. בכיתת הבנים נמצא כי חל שיפור ניכר בהליכה וביציבה שלהם. בבדיקה רפואית שנערכה להם התברר שכשהשיעורים מעורבים הילדים נוטים לרדת במשקל במהלך חצי השנה הראשונה ללימודים, מחשש לחוסר התאמה ולחץ, מה שלא קורה בכיתות נפרדות.

מעורב תל אביבי. כל חיי למדתי בחינוך מעורב, מגן הילדים ועד סיום בית הספר לרפואה, מלבד שנה חלומית אחת במכללה לבנות בירושלים. האם היה לי טוב? האמת היא שבגיל צעיר היה נהדר, ובקרב הבנים היו לי חברים טובים. אבל בגיל התיכון כבר היו מתחים ורצון למציאת חן וליצירת רושם, ואין ספק שזה השפיע עליי. רציתי מאוד ללמוד בתיכון שטרן בניו יורק - אגף הבנות של ישיבה יוניברסיטי, אבל אבי סבר שכדאי לי להמשיך בתיכון שהיה ההמשך של היסודי שבו למדתי. לאחר שעלינו ארצה ביקשתי מהורי ללמוד באולפנת בהר"ן, ושוב אבי סבר אחרת. הוא חשב שדווקא לימודים מעורבים יכולים לתרום להתפתחות ולבגרות שלי, וכך למדתי בתיכון צייטלין החצי-מעורב, ובהמשך בלימודי הרפואה באוניברסיטה. האם הישגיי הלימודיים היו טובים יותר אם הייתי לומדת במסגרת נפרדת? האם ההתבגרות שלי הייתה שונה? אין לי בסיס להשוואה.

אבל יש מחקר שניסה לבדוק בדיוק את השאלה הזאת. בבית ספר יסודי ברוסיה נערך לפני שמונה שנים ניסוי. נעשתה בו הפרדה מגדרית בין הבנים לבנות, והמטרה הייתה לבדוק היכן יש הישגיות גבוהה יותר - בכיתות מעורבות או בכיתות נפרדות. תוצאות הניסוי הצביעו על הבדלים ניכרים בין התלמידים לתלמידות, מה שהדהים את החוקרים. הוא הראה שבהיעדר בנים בכיתה הבנות הרגישו שהן יכולות לחשוב בחופשיות, לא חששו להצביע ולהשתתף במהלך השיעור ואף לטעות, וגם עזרו יותר זו לזו בלי לחשוש שמישהו ילעג להן.

להשתחרר מכבלי המשי. הרצון להרשים את בני המין השני מתחיל מגיל צעיר מאוד. בכל הגילים כאשר שני המינים נמצאים ביחד יש הסחות דעת רבות, ואילו כאשר התלמידים נמצאים בכיתות נפרדות אין לא לבנים ולא לבנות את מי להרשים, התלמידים מרוכזים בחומר הלימודי והשיעור זורם. פעם אחת השתתפתי בתוכנית טלוויזיה בערוץ 12, שם היו תלמידות תיכון שסיפרו שהן מתענות כדי להרשים את הבנים בני כיתתן, ואמרו שהיו שמחות להשתחרר מכבלי המשי של הלימוד ביחד.

ההתפתחות הנפשית והפיזית אצל בנים נוטה להתאחר בשנתיים-שלוש מזו של הבנות. הצד השמאלי של המוח, שאחראי בין היתר על יכולת הדיבור וכישורי השפה, מתבגר לאט יותר אצל בנים. יש לבנים ולבנות דרכים שונות לפתרון בעיות. לרוב בנים נועזים יותר מבנות, יצר התחרותיות שבהם דוחף אותם להיות אלה שימצאו את הפתרון ראשונים. בשביל בן כל משימה היא הרפתקה חדשה. לעומתם, תפיסת הבנות היא כוללנית, דמונית ורגשית יותר.

מתברר כי לא רק מבחינה פסיכולוגית מצבם של הילדים משתפר בכיתות נפרדות אלא גם בריאותם הפיזית. בכיתת הבנים נמצא כי חל שיפור ניכר בהליכה וביציבה שלהם, ובבדיקה רפואית שנערכה על ידי אנשי מקצוע התברר שכשהשיעורים מעורבים הילדים נוטים לרדת במשקל במהלך חצי השנה הראשונה ללימודים, מחשש לחוסר התאמה ולחץ, מה שלא קורה בכיתות נפרדות.

בכיתות נפרדות שני המינים מתנהגים בכבוד אל המורים יותר מאשר בכיתות מעורבות, וזאת ככל הנראה בשל העובדה שלאף אחד מהילדים אין צורך להרשים את בני המין השני.

דובשניות

קל כל כך להכין דובשניות תוצרת בית. בעיניי יש להן טעם טוב הרבה יותר משל אלו הקנויות, ואפשר גם לצפות אותן בשוקולד מומס אם רוצים. כשאני מכינה אותן אני מרגישה שראש השנה באמת כבר מתקרב, ומתרגשת מכל בייס...

כ-30 דובשניות

מן אפייה:

כ-10 דקות לכל מנה

דרגת קושי:

קלה מאוד

שליש כוס דבש
שליש כוס שמן זית או קנולה

לביאוש:

300 גרם אבקת סוכר
שתי כפיות מיץ לימון או תפוז סחוט
ארבע כפות מיץ

כוס וחצי קמח
חצי כפית אבקת אפייה
רבע כפית סודה לשתייה
רבע כוס סוכר חום
חצי כפית קינמון
חצי כפית ציפורן טחון
קורט מלח
ביצה אחת טרופה

מכינים את הדובשניות: מחממים תנור לחום של 170 מעלות. מערבבים בקערה את כל החומרים היבשים - קמח, אבקת אפייה, סודה לשתייה, סוכר חום, קינמון, ציפורן ומלח. יוצרים גומה במרכז ויוצקים פנימה את הביצה, הדבש והשמן. בעזרת כף מערבבים עד לתערובת אחידה ולבצק חלק ורך וקצת דביק. מרפדים את שתי תבניות התנור בנייר אפייה. מרטיבים את הידיים ויוצרים כדורים בגודל 2 ס"מ. מסדרים אותם ברווחים זה מזה על התבניות. מכניסים את התבנית הראשונה לתנור ואופים במשך 9-10 דקות, עד שהדובשניות מזהיבות קלות, אך לא משחממות (חשוב שלא ישחימו כדי שיהיו רכות מספיק). בינתיים מכינים את הזיגוג: מערבבים את כל החומרים ומוסיפים רק 3 כפות מים. כשהעוגיות יוצאות מהתנור והן עדיין חמות, יוצקים בעזרת כפית מעט זיגוג על כל עוגייה ונותנים לו לנזול על העוגייה. אם הזיגוג לא די נוזלי, מוסיפים עוד כף מים. מכינים את הדובשניות באותו אופן גם במגש העוגיות השני.

אביגיל מייזליק
avmyzlik@gmail.com

שערי דמעות לא ננעלו

מינה, חברתי המתוקתקת, הגיעה תמיד מאורגנת לחגים עד המפית האחרונה. רק הדמעות מול הסידור לא יצאו לה. עד השנה שבה נתקעה עם הפסקת חשמל בדיוק בימי הבישולים לחג

כך סיפרה לי מינה חברתי בשיחה שנסוכה על ראש השנה המתקרב: "אני טיפוס מסודר. מאורגן. אין אצלי דברים ברגע האחרון. אני אוהבת לדעת שהכול זורם כמו שצריך ומשקיעה בכך את כל כולי. זה לא רק שהבית הוא טיפ טופ ואני מקדישה את עצמי לחינוך הילדים. זה ממש בכל התחומים. "במקצועי אני מורה, מורה מצליחה מאוד, ברוך השם. עובדת כבר שנים בחינוך, וגם כאן כל כך חשוב לי הסדר, הארגון, שהכול יזרום בצורה טובה ועל מי מנוחות. המנהלת יודעת שהמערכים שלי בנויים חודשים רבים מראש ושאצלי אין חוסרים, כל הנושאים יילמדו על הצד הטוב ביותר. התלמידות תהיינה ממושמעות והציונים יהיו יפים וראויים. "ואם זה כך בבית, בחינוך, בעבודה, אז גם בחודש אלול. יש לי סדרים קבועים וברורים. אני אומרת תהילים בכל יום, ומזכירה לבעלי להפריש יותר כספים לצדקה. אני יושבת עם מחברת במשך כמה דקות בכל יום ומנסה לרשום לעצמי נקודות לשינוי, דברים שבמבט לאחור אני צריכה להתחרט עליהם ולעשות תשובה. וכמובן מקפידה על שלוש תפילות, שלפעמים במהלך השנה מרשה לעצמי קצת לחסר... הכול ממש מסודר".

בגידת הדמעות

"גם בחג עצמו הכול עובד לי כמו שעון. גם האוכל בסעודות, גם האורחים מהמזשפחה של בעלי שבאים כל שנה להתפלל בבית הכנסת שלנו, ואני דואגת להם לדירות מאורגנות ולאוכל ולסימנים, ממש הכול. רק דבר אחד לא מצליח להסתדר לי. אחרי כל העבודה וההשקעה והארגון והטרחה וכל מה שעשיתי ודאגתי, מכל הצדדים שרק אפשר - הדמעות. הן בוגדות בי..."

"אני יושבת עם המחזור הפתוח, מנסה בכל כוחי לכוון בתפילה ו... יבש. לא מצליחה לפתוח את הלב, לא מצליחה להתרגש. לפעמים אני פשוט... נרדמת. עייפה כל כך מכל העבודה הקשה והרצינות. ומה שהכי מתסכל אותי, ואולי לא יפה להגיד, זה לראות מישהי שאני מכירה מהרחוב. אישה פשוטה מאוד. לא יודעת במה היא עובדת, אולי אפילו עקרת בית. היא לא עברה איזו טרגדיה ככל שידוע לי, היא לא אלמנה או חולה או יתומה או משהו. ובכל זאת, שנה אחר שנה היא יושבת עם המחזור ומרטיבה אותו כולו. כמה דמעות, איזו תפילה מסעירה, בכוונה, מכל הלב. מכל האנשים, דווקא היא! ואני, שאוהבת כל כך שהכול יהיה מסודר, לא מצליחה לסדר את זה. לא מצליחה לארגן את הדמעות.

"עד לשנה שעברה, שאז משהו אחר לגמרי קרה. כמובן אני תמיד מכינה את כל המאכלים החל משבועיים לפני החג ועד לחג עצמו. אך ארבעה ימים לפני ראש השנה איזה שהוא קצר הקפיץ את החשמל בבית. ניסינו להרים את הפקק פעם אחר פעם - אך לשווא. הזמנו חשמלאי, והוא עבד במשך כמעט כל היום, ולא הצליח לתקן את התקלה. הוא פתח כמעט כל תקע בבית, ובאיזה שהוא שלב הזמין חשמלאי מומחה נוסף, אך לא הצליח להחזיר את החשמל. אחרי תחנונים מרובים שלי הוא הסכים להגיע מוקדם בבוקר למחרת, ועדיין הוא עבד ועבד

"התחלתי להביט על החיים שלי וראיתי דברים לא פשוטים. הבנתי שחלק עצום מהעשייה שלי היה מלא בגאווה. אני סידרתי הכול, אני עשיתי הכול, אני הצלחתי. ואיפה השם בתוך התמונה? אפילו החזרה בתשובה שלי הייתה משהו ש"אני עשיתי". הסתכלתי על המילים במחזור - "וידע כל פעול כי אתה פעלתו", וחשבתי שאת כל הפעולות בעצם רק אני פעלתי"

ישוב שהוא קדם כל בית!

אופק גז
בת 5

סהר גז
בן 3

אליהו גז
סטודנט ועצמאי
בהפצה ובלדרות

שירן גז
קוסמטיקאית

גם משפחת גז בחרה להתיישב
בפרויקט קדם ביישוב 'אבני חפץ'

שלב ד'
הבניה בעיצומה!
החל מ-1,490,000 ש"ח
בלבד!

מחפשים בית ביישוב עם אנשים טובים ובמיקום מעולה?
אתם מוזמנים להצטרף ל'קדם' ביישוב 'אבני חפץ'.
סיפור ההצלחה של השומרון!

רבע שעה בלבד
מכביש 6

מערכת חינוך
מעולה

בית במחיר שפוי
במרכז הארץ

הריזהב

הפרויקט בליווי
בנקאי של בנק לאומי

לפרטים נוספים, צרו קשר:
076-5992850
חפשו בגוגל: קדם הרי זהב